

WAASAN PÄIVÄLEHTI

Nr 7 Sunnuntaina, 16 helmikuuta 2025

ISSN 2954-243X

Kahvi on hyvä terveydelle

Kaskö Tidning ja sen perillinen

Yksityisläkäriin 28 Eurolla

Waasa King ja Estonia

Naisten elämäkertakirjasto

Mikä on Copilot?

WAASAN PÄIVÄ- LEHTI

TÄÄLLÄ OLEMME:

vpress.ovh

46 sivua

Kaskö tidningin perillinen toimitetaan Sundsvallissa

Kaikki alkoi Kaskisten Raastuvankadulta. Siellä oli syväle pohjalaiseen maaperään juurtuneen Kaskö Tidning -lehden toimitus. Nyt sen perillinen editoidaan Sundsvallissa. Miten tämä tapahtui?

Kaskö Tidning, Kaskisten, Närpiön ja Övermarkin paikallislehti, alkoi ilmestyä vuonna 1914, tarkemmin keskiviikkona 1. heinäkuuta 1914. Ensimmäinen numero oli 6 sivua, mutta sitten tavallinen muoto oli luultavasti 4 sivua. Toimitus sijaitsi Kaskisissa osoitteessa Raastuvankatu 14 ja muutti myöhemmin osoitteeseen Aleksanterinkatu 45.

Lehden ensimmäinen päätoimittaja oli vaasalainen juristi ja hovituomari Axel Cederberg, joka toimi hovioikeuden presidenttinä vuoteen 1933. Emme tiedä, mitä sellaisia kontakteja hänellä oli Kaskisessa, jotka saivat hänet kiinnostumaan paikallislehden perustamisesta. Hän syntyi Vaasassa, mutta ehkä hänellä oli sukulaisia Kaskisissa tai kesämökki.

Sanomalehden ensimmäisessä numerossa oli pieni ilmoitus kuudennella sivulla, nimittäin uutinen, että Itävalta-Unkarin kruununperillinen Frans Ferdinand ja hänen puolisonsa oli murhattu Sarajevossa.

28. kesäkuuta itävaltalainen valtaistuimen perillinen, arkkiherttua Franz Ferdinand saapui yhdessä vaimonsa, Hohenbergin arkkiherttuakunnan kanssa Sarajevoon, uutinen kerrotaan. Heidät otettiin juhlallisesti vastaan kaupungintalolla. Kun he lähtivät kaupungintalolta, arkkiherttuan autoon heitettiin pommi, mutta hän onnistui torjumaan sen ennen kuin se räjähti. Räjähdyksessä loukkaantui kuitenkin kaksi ihmistä seurueesta ja useita muita. Tekijä pidätettiin välittömästi. Matka jatkui, mutta yhtäkkiä autoa kohti ammuttiin kaksi pistoolin laukausta. Yksi laukaus osui arkkiherttua kaulaan ja toinen vaimoan

Kaskö tidningin ensimmäisen numeron ensimmäinen sivu, joka ilmestyi 1. heinäkuuta 1914, ja lyhyt ilmoitus Sarajevon ampumisista sivulla 6

vatsaan. Loukkaantuneet vietiin kaupungintalolle, jossa he kuolivat pian sen jälkeen.

Ottaen huomioon, että tämä oli kipinä, joka sytytti ensimmäisen maailmansodan, jonka kaikista seurauksista kärsimme edelleen, voisi kuvitella, että uutinen olisi vaatinut tilaa etusivulla ja hieman suuremman otsikon. Mutta sanomalehdet eivät käyttäneet suuria otsikoita tuolloin. Eikä Kaskinen-lehti voinut tietää, kuinka tärkeä tämä murha olisi, eikä kukaan muukaan.

Lehti ilmestyi vuoteen 1961 asti, jonka jälkeen sitä ilmestyi muutaman vuoden ajan kolmena numerona, yksi Kaskiselle ja yksi Närpiölle ja yksi Övermarkille. Pienellä Övermarkin kunnalla oli siis jonkin aikaa oma sanomalehti. Vuonna 1968 lehden nimeksi tuli Närpiö Tidning ja vuonna 1980 se yhdistettiin edelleen ilmestyvään Syn-Pohjanmaa-lehteen. Sillä on lempinimi "Sydin".

Tämän jälkeen Sydin liitettiin Vaasa-keskeiseen sanomalehti-konserniin, joka julkaisee myös Vasabladetia ja Österbottens Tidning. Vähitellen Sydin editointi siirtyi Vaasaan.

Keväällä 2024 nämä lehdet myytiin ruotsalaiselle Bonnier News

sia.

Nyt, vuotta myöhemmin, tapahtuu jotain, mitä toimituksen pääluottamusmies Anna Sourander kuvaili Vasabladetin järkytykseksi 6. helmikuuta. Bonnier News aikoo aloittaa uudelleenjärjestelyneuvottelut, joiden tarkoituksena on vähentää työvoimaa yhdeksällä henkilöllä, mikä on yli 10%. Samalla suunnitellaan paperilehtien toimitustyön siirtämistä Sundsvalliin.

Kaskö Tidning ja sen perillinen Sydin ovat kulkeneet pitkän matkan Kaskisten Rådhusgatanilta Ruotsin Sundsvalliin. Tämä on kehitys-suunta, josta meidän pitäisi puhua enemmän. Joku voisi kysyä, onko oikein, että Kaskisten ja sen ympäristön perinteistä paikallislehteä toimitetaan nyt ulkomailla.

Photo Supplement

Waasan Päivälehti
WASA DAILY
Wasa Dagblad

Photo Supplement

**I K Inha (1865-1930)
i Replot 1895
Raippaluodossa 1895**

Kuvaliite - vpress.ovh

KUVA: Pohjanmaan hyvinvointialue

POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE

Vaasan terveysasemalle kunniamaininta kandidaatti-ystävällisenä terveysasemana

Pohjanmaan hyvinvointialueella panostetaan lääkäreiden kouluttamiseen. Sitoutumisesta ja laadukkaasta työstä kertovat myös toistuvat kunniamaininnat. Tuorein niistä on Suomen Medisiinariliiton myöntämä Kandidaattiyttäväallinen terveyskeskus -kunniamaininta Vaasan terveyskeskuskelle.

Perusteluina olivat myönteinen ilmapiiri, hyvä perehdytys, seniorituen saatavuus, kouluttautumisen tukeminen sekä palaut-

teen antaminen.

Kandiystävällisyys näkyy terveyskeskuksen arjessa esimerkiksi siten, että kenenkään ei tarvitse tehdä töitä yksin.

- Aina löytyy joku, jolta kysyä ja jokainen auttaa toista. Sekä seniori- että vertaistukeen satsataan, koulutusylilääkäri Hanna Kujanpää kuvailee.

Myös ylilääkäri Annika Lehmusvuo iloitsee kunniamaininnasta

- Tunnustuksen saaminen

tuntui hyvältä. On hienoa huomata, että työtä on tehty oikeiden asioiden eteen, Lehmusvuo kertoo.

Koordinoitua kouluttamista

Kujanpään vastuulla on Vaasan opetusterveyskeskuksen lääkärikoulutus sekä lääkärikoulutuksen koordinointi alueellisesti. Hyvinvointialueella toimii lääkäreiden koulutusvastavia mm. Pietarsaareissa, Maalahdessa, Mustasaareissa ja Närpiössä.

Valtakunnallisen mallin mukaisesti Vaasan ter-

veyskeskuksen lääkäreistä 1/3 on erikoislääkäreitä, 1/3 erikoistuvia lääkäreitä ja 1/3 nuorempia lääkäreitä, jotka ovat vasta hiljattain valmistuneet.

- Viime kesästä lähtien jokaiselle kandille on nimetty myös oma ohjaaja, mikä lisää entisestään henkilökohtaista ohjausta ja uskallusta kysyä, Kujanpää kertoo.

Suomen Medisiinariliitto myönsi kunniamaininnan liittokokouksessa 23.11.2024.

Lähde: Pohjanmaan hyvinvointialue

TABLETILLA TÄTÄ LEHTEÄ VOIDAAN LUKEA MISSÄ TAHANSA:

Kuten tässä Sisäsatamassa

ASUNNOTTOMUUS Vaasassa toiseksi eniten asunnottomia väestömäärään nähden

Asumisen rahoittamis- ja kehittämiskeskus ARAn tuoreen raportin mukaan asunnottomuus on lisääntynyt Suomessa. Vaasassa on väkilukuun suhteutettuna toiseksi eniten asunnottomia henkilöitä.

ARAn raportin mukaan vuonna 2024 Suomessa oli yhteensä 3 806 yksinelävää asunnottomia, mikä on 377 henkilöä enemmän kuin edellisenä vuonna.

Yksinelävien asunnottomien määrä kasvoi ensimmäistä kertaa vuoden 2012 jälkeen. Pitkäaikaisasunnottomia oli 1 010 ja asunnottomia perheitä 110.

Asunnottomuus keskittyy suurimpiin kaupunkeihin. Viidennes yksinelävistä asunnottomista oli Helsingissä. Yli puolet Suomen asunnottomista oli Helsingissä, Espoossa, Turussa ja Tam-

pereella. Suhteessa väestöön eniten asunnottomia oli Turussa (2,3 asunnottomia per 1 000 asukasta), Vaasassa (1,7) ja Tampereella (1,6).

Pitkäaikaisasunnottomuus väheni useimmissa suurissa kaupungeissa, mutta Tampereella pitkäaikaisasunnottomien määrä yli kaksinkertaistui edellisvuodesta.

Suurin osa asunnottomista majoittui tilapäisesti tuttavien tai sukulaisten luona (63 %, 2 378 henkilöä). Heidän osuutensa kasvoi edellisvuodesta. Myös asunnottomien, jotka majoittuvat ulkona, porrashuoneissa tai ensisuojuissa, määrä kasvoi edellisvuodesta (694 henkilöä, 230 enemmän kuin 2023).

Asuntoloissa ja majoitusliikkeissä yöpyi 10 %, ja laitoksissa 9 % asunnottomista.

On epäselvää, onko Vaasan korkea asunnottomuusaste tilastollinen poikkeama vai todellinen ongelma. Asiaa tulisi tutkia tarkemmin, jotta voitaisiin löytää ratkaisuja asunnottomuuden vähentämiseen Vaasassa.

FIMLAB TIEDOTTAA
Muutoksia Fimlabin Oravaisten, Mustasaaren ja Vaasan keskussai-

raalan polikliinisen näytteenoton aukioloaikoihin ja toimintaan

Fimlabin Oravaisten, Mustasaaren ja Vaasan keskussairaalan toimipisteissä tapahtuu muutoksia seuraavasti:

Oravaisten laboratorion aukioloajat muuttuvat 24.2.2025 alkaen. Uudet aukioloajat ovat ma-pe klo 7.30-14 (aiemmin 7.30-14.30).

Mustasaaren laboratorio suljetaan toistaiseksi 28.2.2025 alkaen tilojen remontin vuoksi. Palvelemme näytteenoton asiakkaita Fimlabin muissa Pohjanmaan alueen näytteenotopisteissä.

Vaasan keskussairaalan polikliinisen näytteenoton aukioloajat muuttuvat 3.3.2025 alkaen. Uudet aukioloajat ovat ma-pe klo 8-15 (aiemmin 7-15).

Oravaisten laboratorion aukioloaikamuutoksella laboratorion palvelua yhdenmukaistetaan hyvinvointialueen muun alueellisen toiminnan ja palvelukysynnän kanssa. Keskussairaalan polikliinisen näytteenoton aukioloaikamuutoksella vahvistetaan keskussairaalan aamuisia osastonäytteenoton kiertoja. Muutokset on suunniteltu yhdessä Pohjanmaan hyvinvointialueen kanssa pitkällä aikajänteellä, eivätkä ne liity helmikuussa päättyneisiin muutosneuvotteluihin.

MUSTASAARI

Lapset ovat ilmastosankareita Mustasaarella

Mustasaari panostaa tulevaisuuden kestävyteen tekemällä lapsistaan aitoja ilmastosankareita. Innovatiivisessa hankkeessa, jota rahoit-

tavat Svenska Folkskolans vänner ja Svenska kulturfonden, kunta on integroinut "kestävyysspolun" osaksi opetussuunnitelmaa. Nyt oppilaat saavat aktiivisesti osallistua kunnan tulevaisuuden ilmastostrategian muovaamiseen.

Kouluissa on muodostettu innostuneita ilmastotiimejä, joissa oppilaat ja opettajat yhdessä tarttuvat merkittäviin haasteisiin. He selvittävät muun muassa, miten ruokahävikkiä voidaan vähentää, jätteet lajitella tehokkaammin ja miten koulun piha- maasta voi kehittyä vihreä keidas marjapensas- ja omenapuiden avulla.

"On inspiroivaa nähdä, kuinka lapset ottavat vastuuta ympäristöstä luovuudella ja sitoutumisella," kertoo Korsholmin koulutussuunnittelija Ulrica Taylor.

Hankkeen kohokohtiin luokituvat jännittävät hackathonit, joissa yli 350 lasta on osallistunut. Näissä tapahtumissa oppilaat kehittävät omia ratkaisuja paikallisiin kestävyyshaasteisiin - aina puhtaan veden turvaamisesta tulevaisuudessa kierätyksen tehostamiseen. Yksi hausimmista ideoista oli disco, jossa sisäänpääsy maksettiin lajittelemalla jätteitä - tuo käänteentekevä tapa yhdistää luovuus ja ympäristötietoisuus.

Lisäksi lukiossa toimii vaatevaihtohuone, jossa oppilaat voivat vaihtaa tarpeettomia vaatteitaan uusiin. Korsholm osoittaa, että innovatiivisin ideoin ja käytännön kestävä kehityksen opetuksella tie vihreämpään tulevaisuuteen rakennetaan parhaiten nuorten sankareiden johdolla.

VAASAN YLIOPISTO

Vaasan yliopisto tutkii rakennusten hyödyntämistä energialähteinä

Vaasan yliopisto on saanut merkittävän rahoituksen Business Finlandilta tutkimus- ja kehityshankkeeseen, joka mullistaa rakennusten energiakäytön. FlexiPower-hankkeessa kehitetään "Building as a Battery" (BaaB) -ratkaisua, jonka avulla rakennusten olemassa olevaa infrastruktuuria voidaan hyödyntää joustavina energianlähteinä.

Hankkeen tavoitteena on luoda ja kaupallistaa ratkaisu, joka mahdollistaa rakennusten lämmitys- ja jäähdytysjärjestelmien dynaamisen reagoinnin sähköjärjestelmän tarpeisiin. Tämä innovaatio tarjoaa kustannustehokkaan ja skaalautuvan tavan tasapainottaa sähköverkkoa ilman suuria

alkuinvestointeja akkuihin tai muihin infrahankkeisiin.

"Kiinteistönomistajien keskuudessa hanke on saanut lämpimän vastaanoton ennen kaikkea siitä syystä, ettei suuria alkuinvestointeja tarvita", kertoo Edi Sandblom Vaasan yliopistosta. "Markkinat kun ovat erittäin epävarmat ja näin ollen takaisinmaksuaikaa investoinneille on vaikea laskea."

BaaB-ratkaisu voi tuottaa merkittäviä tuloja kiinteistönomistajille. Lisäksi se tukee heitä vähentämään hiilijalanjälkeään ja edistämään vastuullista energianhallintaa ja kestävää kehitystä.

Uusiutuvien energialähteiden lisääntyvä käyttö vaatii joustavia ratkaisuja sähköjärjestelmän tasapainottamiseksi. FlexiPower-hank-

keen tarjoamat ratkaisut tuovat tähän innovatiivisen ja tehokkaan lähestymistavan.

Hankkeen alkuvaiheessa keskitytään ratkaisun testaamiseen ja validointiin todellisissa rakennuksissa yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Tavoitteena on tutkia ratkaisun soveltuvuutta useilla eri markkinoilla sekä Suomessa että ulkomailla. Hanke jatkuu kevääseen 2026 saakka.

Miksi tämä on mielenkiintoinen uutinen?

Uusi näkökulma: Rakennusten hyödyntäminen energianlähteinä on uusi ja innovatiivinen lähestymistapa energiantuotantoon ja jakeluun. Kustannustehokkuus: Ratkaisu ei vaadi suuria alkuinvestointeja, mikä tekee siitä houkuttelevan

kiinteistönomistajille. Kestävä kehitys: Hanke tukee uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja vähentää hiilijalanjälkeä. Taloudellinen potentiaali: BaaB-ratkaisu voi tuottaa merkittäviä tuloja kiinteistönomistajille. Tämä uutinen on kiinnostava monille lukijoille, kuten kiinteistönomistajille, energia-alan toimijoille, tutkijoille ja ympäristöstä kiinnostuneille. Se tarjoaa tietoa uudesta ja lupaavasta teknologiasta, joka voi mullistaa rakennusten energiakäytön ja edistää kestävää kehitystä.

VESISTÖT

Pohjanmaan vesistöt poikkeuksellisen lämpimässä tilassa – vedenkorkeudet nousussa

Pohjanmaan maakunnissa on koettu poikkeuksellisen lämmin alkuvuosi, mikä on vaikuttanut merkittävästi alueen vesistöihin. Etenkin tammikuun lopun korkeat lämpötilat ovat nostaneet jokien ja järvien vedenkorkeuksia ja virtaamia.

Tammikuun alussa vesistöjen pinnat olivat vielä lähellä ajankohdalle tyypillistä tasoa, mutta lämmin sääjakso sai ne nopeaan nousuun. Monin paikoin järvien pinnat ovat nyt useita kymmeniä senttejä korkeammalla kuin normaalisti. Esimerkiksi Lappajärvi ja Hirvijärven tekojärvi ovat noin 30 senttiä keskimääräistä korkeammalla.

Säännösteltyjen järvien vedenpintoja on alettu jo laskea, jotta kevään sulamisvesille olisi tilaa. Lumen määrä on monissa paikoissa ajankohtaan nähden kes-

kimääräistä vähäisempi, ja lämmin sää on aiheuttanut lumen välisulamisia ja tiivistymistä.

Positiivisia uutisiakin on: suurten jokien ravinnepitoisuudet ovat tammikuussa olleet alhaisempia kuin syksyllä, ja happi-tilanne on pysynyt hyvänä. Jos sää ei kylmene, järvien jääpeite jäänee ohueksi ja lyhytaikaiseksi, mikä osaltaan auttaa happiti-

lannetta pysymään hyvänä. Piennissä ja matalissa järvissä sekä suljetuissa merenlahdissa happipulmaa voi kuitenkin esiintyä.

Pohjavedenpinnat ovat pysyneet korkealla tasolla lämpimän alun ansiosta. Ohut lumi- ja routakerros on mahdollistanut pohjavesivarantojen täydentymisen sulamisjaksojen aikana.

Kaiken kaikkiaan Pohjanmaan vesistöjen tilanne on poikkeuksellinen, mutta pääosin hyvä. Lämmin sää on tuonut omat haasteensa ja mahdollisuutensa, ja vesistöjen tilaa seurataan tarkasti.

Lähde: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus

VAASA POHJANMAA-LEHTI

Uutislehti Vaasa Pohjanmaa ilmestyy ensimmäisen kerran 26. helmikuuta

Vaaan seutu saa uuden sanomalehden, kun Vaasa Pohjanmaa lanseeraa verkossa 26. helmikuuta. Lehti on Vaasa Insiderin uusi hanke, ja se keskittyy tarjoamaan lukijoille ajankohtaista tietoa Vaasan ja Vaasan seudun tapahtumista.

Verkkolehti on täynnä uutisia, politiikkaa, kulttuuria, urheilua ja taloutta, ja se keskittyy erityisesti tuleviin tapahtumiin. Lehti rahoitetaan tilauksilla ja ilmoitusmyynnillä.

Vaasa Pohjanmaa julkaistaan myös paperilehtenä, mutta hie-man alkuperäisestä suunnitelmasta poiketen. Marraskuussa julkaistu pilottilehti antoi hyvän käsityksen siitä, miltä oikea sanomalehti voisi näyttää. Pilottilehti sai erittäin hyvän vastaanoton sekä lukijoilta että

mainostajilta.

- Pilottinumerosta painettiin yli 30 000 lehteä, jotka jaettiin ilmaiseksi Vaasassa, Laihialla ja paikoittain Mustasaassa. Tämä osoittautui erittäin hyväksi konseptiksi, joten jatkamme sitä, kertoo Vaasa Insiderin toimitusjohtaja ja päätoimittaja Peter Stolpe.

Alun perin kerran viikossa ilmestyyväksi tarkoitettu paperilehti ilmestyy nyt neljä kertaa vuodessa. Levikki on noin 30 000 kappaletta, ja lehti jaetaan ilmaiseksi.

- Paperilehti toimii lähinnä näyteikkunana, johon kokoamme seudun merkittävimmät uutiset ja artikkelit sivustoltamme, Stolpe sanoo.

Kaikki, jotka ovat jo tilanne-

et paperilehden verkkolehden ohella, saavat lähipäivinä tiedon siitä, haluavatko he tilata vain verkkolehden. Tämä vaihtoehto on myös edullisempi, vain 99 euroa per vuosi.

Ensimmäinen maksuton paperilehti jaetaan jo verkkolehden lanseerauksen yhteydessä helmikuussa.

KRUUNUNMAKASIINI

Vaasan Kruununmakasiini – Suojeltu aarre menneisyydestä

V Vaasan Lehmuspuistossa seisoo jyrävä, punatiilinen rakennus, joka kertoo tarinoita menneiden vuosisatojen Vaasasta. Tämä rakennus on Vaasan Kruununmakasiini, jonka Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus on hiljattain suojellut.

Kruununmakasiinin historia alkaa vuodesta 1867, jolloin lääninarkkitehti C.A. Setterberg suunnitteli sen korvaamaan vanhan, Vanhan Vaasan palosta säästyneen kruununmakasiinin. Uusi makasiini valmistui vuonna 1872, ja se edustaa tyyliiltään Setterbergin omaksumaa vähäeleistä tiiligotiikkaa.

Rakennuksen julkisivuja rytmittävät liseenit, jotka jakavat pinnat tasakokoisiin osioihin. Yläosassa kulkee pyörökaarifriisi, joka kruunaa tiiliseinät. Paksun tiilirungon sisällä kätkeytyy kaksikerroksinen hirsirunko, joka on jaettu viideksi erilliseksi viljasiiloksi. Nämä siilot ovat kaksikerroksisia, ja niihin mahtui yhteensä noin 3,3 miljoonaa litraa viljaa. Pienet teräsluukulliset ikkuna-aukot julkisivussa eivät juuri valaise sisätiloja, mutta ne kertovat rakennuksen alkuperäisestä käyttötarkoituksesta.

Vaasan Kruununmakasiini on osa kaupunginrannan valtakunnallisesti arvokasta rakennettua kulttuu-

riympäristöä. Se kuuluu Hovioikeuden, entisen Vesiylöikeuden ja Lääninvalvontakilan kanssa samaan julkisten rakennusten sarjaan, jotka hallitsevat Vaasan englantilaistyypistä rantapuistoa.

Suomessa on 1820–1912 välisenä aikana rakennettu noin 20 kruununmakasiinia ja pitäjämakasiinia. Vaasan Kruununmakasiini on kuitenkin ainutlaatuinen, sillä se on ainoa julkisivultaan tiilirakenteinen ”kaupunkimakasiini”, jonka sisätilat ovat säilyneet pääosin alkuperäisessä asussaan.

Kruununmakasiini on ollut puolustusvoimien käytössä 1926–1999, jonka jälkeen se on luovutettu kaupungille.

Rakennuksen suojelu on tärkeää, sillä se on osa Suomen rakennushistoriaa ja kulttuuriperintöä. Kruununmakasiini kertoo tarinoita menneiden sukupolvien elämästä ja työstä, ja sen säilyttäminen on kunnianosoitus heille.

Suojelupäätös varmistaa, että Vaasan Kruununmakasiini säilyy osana kaupungin kulttuuriympäristöä ja että tulevat sukupolvetkin voivat tutustua tähän ainutlaatuiseen rakennukseen. Lähde: Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus,

Kruununmakasiinin keskikäytävä. Kuva: Juhani Hallasmaa, Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus.

VUODEN MUSEO

Elina Bonelius, Vaasan museoiden johtaja, valitsemassa Vuoden museon.

Suomen museo-
liitto ja ICOM
Suomen komitea
myöntävät Vuo-
den museo 2025
-palkinnon. Kol-
me museota on valittu tä-
män arvostetun kilpailun
finaaliin: Lahden museot,
Media-museo ja Arkisto
Merkki sekä Tornionlaak-
son museo.

Kilpailu Vuoden museon tittelistä on tiukkaa, ja finalistit esittelevät innovatiivisuuttaan ja merkityksellisyyttään nykypäivän yhteiskunnassa. Palkintokomitean puheenjohtajan, Maj Meriluodon mukaan, ”Finaalipaikoista kilpailu oli jälleen kerran erittäin tiukkaa. Tämän vuoden finalistit erottuivat luovuudellaan ja vaikuttavalla läsnäolollaan.”

Palkintokomitea vierailee finalistimuseoissa kevään aikana ja

esittää palkinnot Kansallismuseopäivien gaalassa Porissa 22. toukokuuta 2025.

Vuoden museon palkinto tunnustaa museon, joka on merkittävästi parantanut museosektorin näkyvyyttä ja vaikutusta omalla alueellaan. Tämä voi sisältää myös saavutuksia, jotka liittyvät kokoelmiin, näyttelyihin, museokoulutukseen tai muihin innovatiivisiin toimiin.

Lahden museot koostuvat neljästä kiehtovasta kohteesta, jotka ovat resonoineet yleisön kanssa. Niiden toiminta yhdistyy osallisuuden ja hyvinvoinnin teemoihin, samalla kun otetaan huomioon luonto ja ympäristö.

Media-museo ja Arkisto Merkki on käynyt läpi kattavan muutoksen. Uudistettu ja nimetty Merkki puolustaa journalismia, sananvapautta ja demokratiaa.

Tornionlaakson museo on esi-

merkki rajat ylittävästä yhteistyöstä ja rajojen rikkomisesta. Se on erinomainen esimerkki siitä, kuinka kulttuuri ja historia voivat edistää merkityksellisiä yhteyksiä.

Vuoden museoviestintäsaavutus

Tänä vuonna tunnustetaan myös onnistunut viestintätoimi museosektorilla. Vuoden viestintäsaavutus -palkinto myönnetään projektille, joka erottuu positiivisesti.

Vuoden 2025 viestintäsaavutuksen finalistit ovat Itä-suhteet -museon uudelleennimeäminen ja Museoleikin näyttelyn viestintätoimet Tokion ja Tapiolan välillä.

”Finalistit olivat kaksi poikkeuksellisen hyvin suunniteltua ja ammattimaisesti toteutettua viestintäprojektia, jotka tavoittivat laajan yleisön sekä mediassa että yleisön keskuudessa. Onnistunut viestintä on

tuonut esiin uusia toimintamalleja ja käynnistänyt keskustelua museosektorilla,” toteaa Maj Meriluoto, palkintokomitean puheenjohtaja.

Vuosien 2023–2025 komitean jäsenet ovat Maj Meriluoto (puheenjohtaja), Minna Sartes (integraatiojohtaja, Turun kaupunki), Eeva Teräsvirta (kulttuuriasioiden neuvonantaja, opetus- ja kulttuuriministeriö), Pasi Huttunen (journalisti Outokummusta), Elina Bonelius (Vaasan museoiden johtaja), Erik Tirkkonen (näyttelykuraattori, Kansallismuseo) ja Taina Pieski (Siida-museon johtaja, 2024 Vuoden museon voittajan edustaja). Komitean sihteeri on Kirsti Ruissalo, viestintäasiantuntija Suomen museoiliitossa.

Lähde: Suomen Museoiliitto, Tiedote

UUTISET

MUSEOT

Upea raha- ja mitalikokoelma esillä Pohjanmaan museossa

Monipuolinen kokoelma

Näyttelyssä on esillä rahoja eri aikakausilta, kuten Ruotsin ja Venäjän vallan ajalta, autonomian ajalta ja Suomen tasavallan ajalta. Mukana on harvinaisuuksia, kuten yli tuhat vuotta vanhoja rahoja, suuria kuparirahoja eli ploatuja sekä mitaleita, joista vanhin on peräisin vuodelta 1631.

Mauritz Hallbergin perintö

Valtioneuvos Mauritz Hallberg (1851–1924) oli intohimoinen keräilijä, joka poikansa Ejnar Hallbergin (1880–1974) kanssa täydensi kokoelmaa. Hallbergin perikunta lahjoitti kokoelman museolle vuonna 1956, ja nyt yleisöllä on mahdollisuus tutustua tähän ainutlaatuiseseen aarteistoon.

Julkaisut

Museolta on ilmestynyt kirja Hallbergin kokoelman mitaleista vuonna 2021, ja rahoista on tulos-

sa kaksiosainen julkaisu, jonka ensimmäinen osa ilmestyy kevään aikana.

Tervetuloa tutustumaan historiaan!

Pohjanmaan museo tarjoaa ainutlaatuisen mahdollisuuden sukeltaa menneiden aikojen maailmaan raha- ja mitalikokoelman avulla. Uudistettu rahahuone on avoinna museon aukioloaikojen mukaisesti.

Kuva: Christoffer Björklund (Lähde: STTinfo/Waasan kaupunki)

He, jotka tietävät hiukan enemmän ovat He, jotka lukevat Waasan Päivälehteä

KAUPUNGINTEATTERI

Vaasan kaupunginteatteri tarttuu identiteettikriisiin ja seksuaalisuuteen uudessa näytelmässään

Vaasan kaupunginteatteri tuo helmikuussa ensi-iltaan Mike Bartlettin näytelmän Cock, joka käsittelee identiteettikriisiä, seksuaalisuutta ja määrittelemisen vaikeutta. Näytelmän ohjaa Sini Pesonen, joka vieraili Vaasan kaupunginteatterissa edellisen kerran vuonna 2022 Katoava maa -teoksen ohjaajana.

Cock kertoo Johnista, joka on ollut pitkässä parisuhteessa miehen kanssa, mutta tuntee nyt ensimmäistä kertaa vetoa naiseen. Johnin on mahdotonta ymmärtää tilannetta ja paikalle kutsutaan Johnin poikaystävän isä auttamaan päätöksenteossa. Näytelmässä pohditaan, kuka voi määrittellä mitä haluamme, jos emme itse pysty siihen.

Ohjaaja Sini Pesonen kuvailee näytelmän tekstiä hienoksi ja älykkääksi.

Hän toivoo, että esitys olisi kuin John, joka ei halua määrittellä itseään. Pääroolia näyttelevä Oiva Nuojua kertoo, että Johnin hahmo on kiehtova, mutta hänellä ei ole yhteyttä itseensä, minkä takia hän ei saa yhteyttä muihin.

Näytelmässä nähdään Oiva Nuojua, Petteri Hautala, Sonja Halla-aho ja Jorma Tommila. Näytelmää suositellaan yli 15-vuotiaille ja se kestää noin kaksi ja puoli tuntia sisältäen väliajan. Teos tehdään yhteistyössä Vaasan Seta ry:n kanssa.

Cock saa ensi-iltansa Vaasan kaupunginteatterin Julia-näyttämöllä torstaina 20. helmikuuta. Edeltävänä päivänä järjestetään näytelmän teosesittely Teatteriravintola Kulmassa.

Cock (2025). Kuvassa Oiva Nuojua ja Petteri Hautala. Kuva: Kasper Dalkar

UUTISET

Ateneum: 1900-luvun taiteilijat Vaasasta, Fanny Churberg ja Alexandra Frosterus-Såltin, näyttelyssä *Rajojen rikkojat 2025*

Fanny Churberg: *Flickor på stranden* (1869). Kansallisgalleria / Ateneumin taidemuseo, Arvid Souranderin lahja. Kuva: Kansallisgalleria / Jenni Nurminen

Kun Ateneum avaa Rajojen rikkojat-näyttelyn ovet 7.3.2025, vierailijat kutsutaan kiehtovalle aika- ja tilamatkalle. Ensimmäistä kertaa kerätään rohkeiden naisten teoksia, jotka aikansa rajoituksista huolimatta ylittivät maantieteelliset ja sosiaaliset rajat taiteen luomiseksi.

Tunnettujen nimien joukossa on kaksi vaasalaista taiteilijaa – rohkea maisemamaalari **Fanny Churberg** ja taitava muotokuva- ja laatumaalari **Alexandra Frosterus-Såltin**.

1800-luvulla taiteilijoiden oli itsestään selvää matkustaa ulkomaille kouluttautumaan, ja naistaiteilijoille tämä merkitsi erityistä haastetta. He eivät voineet opiskella perinteisissä taideakatemoissa, vaan olivat riippuvaisia yksityisopettajista tai kouluista, joita miehet olivat perustaneet naisille. Tie taiteelliselle uralle vaati päättäväisyyttä ja uhrauksia – ja juuri sitä nämä naiset osoit-

tivat.

Näyttely korostaa paitsi heidän taiteellista kyvykkyyttään myös heidän uraauurtavaa rooliaan tuleville naistaiteilijasukupolville, kuten Helene Schjerfbeckille ja Ellen Thesleffille. Yli 50 pohjoismaisen, baltialaisen, saksalaisen ja puolalaisen taiteilijan maalauksilla, piirustuksilla ja veistoksilla *Crossing Borders* tuo uutta valoa aiemmin unohtettuun taiteellisuuteen ja esittelee teoksia, joita ei ole koskaan aiemmin nähty Suomessa.

Ateneum jatkaa naistaiteilijoiden tutkimuksen edelläkävijänä. Anne-Maria Pennosen kuratoima näyttely tuo uutta ymmärrystä saksalaisen taidekentän merkityksestä ranskalaisen rinnalla ja kiinnittää huomiota verkostoihin, jotka mahdollistivat naistaiteilijoiden työskentelyn. Näyttelyn kansainvälisiä nimiä ovat Jeanna Bauck, Elisabeth Jerichau-Baumann, Amalia Lindegren ja Bertha Wegmann.

Helsingin kiertueen jälkeen näyttely su-

keltaa maailmaan – syksyllä 2025 se avautuu yhteistyökumppaninsa Düsseldorfin Kunstpalastissa. Lainalaitosten joukossa ovat myös Alte Nationalgalerie Berliinissä, Kansallismuseo Tukholmassa, Ny Carlsberg Glyptotek Kööpenhaminassa ja Tanskan kansallisgalleria.

Näyttelyllä on suuri taidehistoriallinen merkitys, ja sitä täydentää laaja ruotsin-, suomen- ja englanninkielinen katalogi, jossa on kansainvälisten tutkijoiden tekstejä. Taiteesta, historiasta ja visuaaliseen kulttuuriimme muokanneista uraauurtavista naisista kiinnostuneelle *Rajojen rikkojat* on näyttely, jota ei kannata jättää väliin.

Ateneum kutsuu astumaan näiden taiteilijoiden maailmaan – rohkeuden, lahjakkuuden ja rajattoman luovuuden maailmaan.

UUTISET

Hyviä uutisia Seinäjoelta!

Seinäjoella on tuulta purjeissa! Kaupunki on saamassa uutta nostetta niin kulttuurin, matkailun kuin markkinoinnin saralla.

Luvassa on iloisia uutisia niin paikallisille kuin kaupunkiin matkaavillekin.

Lakeuden Risti maailmanperintökohteeksi?

Seinäjoen maamerkki, Lakeuden Risti -kirkko, saattaa olla matkalla kohti upeaa tulevaisuutta. Museovirasto on esittänyt kirkon sisällyttämistä Unescon maailmanperintöluetteloon. Tämä olisi merkittävä tunnustus kirkon arkkitehtuurille ja kulttuurihistorialliselle merkitykselle.

Tangomarkkinat jälleen valtakunnallisessa tv:ssä

Seinäjoen Tangomarkkinat saavat jälleen ansaitsemaansa näkyvyyttä, kun ne palaavat YLE:n tv-kanaville. Tämä tarkoittaa, että tapahtuma tavoittaa jälleen laajan yleisön ja tuo Seinäjoelle positiivista

julkisuutta. Tangomarkkinat ovat olennainen osa suomalaista kulttuuria, ja niiden paluu valtakunnalliseen televisioon on hieno asia sekä tapahtumalle että koko kaupungille.

Seili-näytelmä Seinäjoen teatterissa

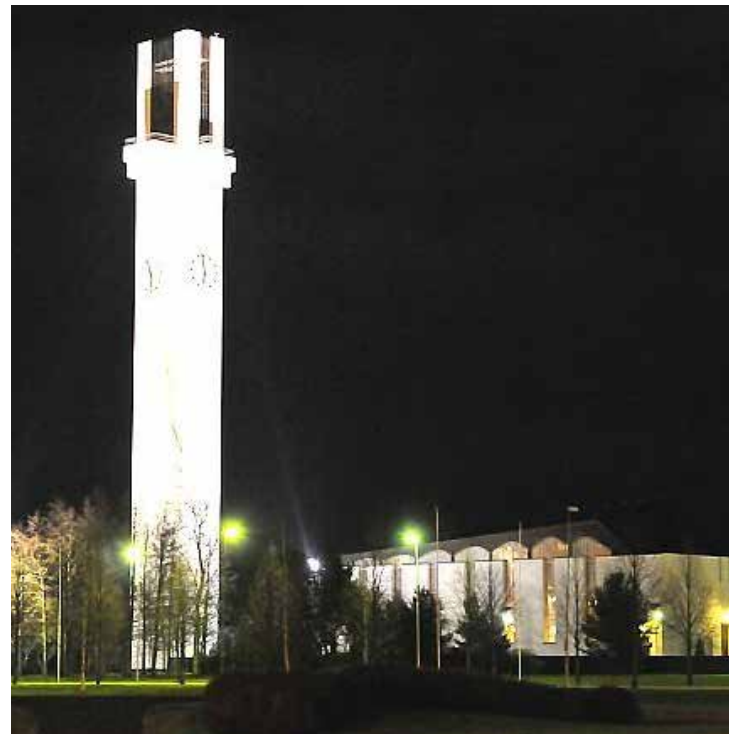
Seinäjoen teatteri tarjoaa kulttuurielämyksiä parhaimmillaan. Tällä hetkellä ohjelmistossa on Seili-näytelmä, joka kertoo koskettavan tarinan Seilin saaren vaiheista. Näytelmä on saanut hyvän vastaanoton, ja se onkin oiva syy lähteä Seinäjoelle teatteriin.

Vielä hyvin ehtii Seinäjoen teatteriin Seiliä katsomaan. Monta näytöstä vielä 2.4 asti.

Seinäjoki panostaa markkinointiin

Seinäjoki on aktiivisesti mukana markkinoimassa kaupunkia ja sen tarjontaa. Vaasan matkamessuilla 3.2.2025 Seinäjoki oli vahvasti esillä, ja kaupungin osastolla riitti vilinää. Markkinointipanokset tuovat varmasti uusia matkailijoita ja kiinnostuneita Seinäjoelle.

*Vas: Seinäjoki oli esillä Matkamessuilla Vaasassa 3.2.25
Oik: Seili-näytelmä, Natalil Lintala. Seinäjoen kaupunginteatteri, kuvaaja Jukka Kontkanen Alh: Lakeuden Risti*

Seinäjoki on hyvä paikka olla

Kaiken kaikkiaan Seinäjoki on vireä ja kehittyvä kaupunki, jossa on paljon tarjottavaa niin asukkaille kuin vierailijoillekin. Kulttuurielämykset, tapahtumat ja hyvä markkinointi tekevät Seinäjoesta houkuttelevan

kohteen. Kannattaa siis lähteä tutustumaan Seinäjokeen ja sen monipuoliseen tarjontaan!

Ja on hyvä muistaa että kun naapurilla menee hyvin niin silloin meilläkin täällä Vaasassa menee hyvin.

POHJANMAAN HYVINVOINTIALUE

Vuodessa parisataa tekonivelleikkausta enemmän

Vaasassa tehtiin yli 8 000 leikkausta vuonna 2024 – tekonivelleikkausten jonot lyhenyneet

Vuonna 2024 Vaasan keskussairaalassa tehtiin yhteensä 8 358 leikkausta, joista 6 222 oli suunniteltuja ja 2 136 kiireellisiä. Näistä noin 700 oli tekonivelleikkauksia. Erityisesti tekonivelkirurgian jonojen lyheneminen on ollut merkittävä parannus, sillä se tarkoittaa, että alueen asukkaiden ei tarvitse matkustaa muualle saadakseen uuden lonkka- tai polviproteesin.

Tekonivelleikkaus on moniammatillinen toimenpide, jossa kirurgin lisäksi mukana ovat avustava kirurgi, instrumenttinhoitaja, anestesiahoitaja ja valvova hoitaja. Pohjanmaan hyvinvointialueella leikkausjonoja on saatu lyhennettyä ylimääräisten leikkausvuorojen avulla. Tämä on ollut mahdollista monien eri alojen asiantuntijoiden, kuten kirurgien, hoitajien, anestesiologien, instrumenttihuoltajien ja fysioterapeuttien, tiiviin yhteistyön ansiosta.

- Operatiivisen toiminnan moniammatillinen yhteistyö sekä osava ja joustava henkilöstö ovat avainasemassa siinä, että olemme onnistuneet tavoitteessamme, kertoo päivystyssairaalalan hoitotyön johtaja Saija Seppelin.

Koronapandemia kasvatti hoitovelkaa

Tekonivelleikkausten pitkien jonojen taustalla on monia syitä, joista yksi on koronapandemian aikana kertynyt hoitovelka.

- Tarve tekonivelleikkauksille kasvaa koko ajan. Suurten ikäluokkien nivelten kulumisen on edennyt siihen pisteeseen, että leikkauksille on yhä enemmän kysyntää, kertoo ortopedian ylilääkäri Erno Lehtonen-Smeds.

Ikärajoja ei kuitenkaan ole: nivelrikko voi kehittyä jo nuorella iällä esimerkiksi reuman tai vamman seurauksena. Tekonivelleikkauksia tehdään jo 40-50-vuotiaille, mutta suurin potilasryhmä on 70-80-vuotiaat.

Lisäleikkauksia iltaisin ja viikonloppuisin Vuonna 2023 Vaasan keskussairaalassa otettiin käyttöön uusi malli ortopedisten leikkausten tehostamiseksi. Sen ansiosta tehtiin vuositasolla yli sata ylimääräistä lonkka- ja polviproteesileikkausta.

Leikkauksia tehtiin työajan ulkopuolella torstai-iltaisin ja lauantaisin huhtikuusta 2023 toukokuun 2024 loppuun.

- Lisätyövuoroihin löytyi innokkaita tekijöitä helposti. Kaikki ovat tehneet töitä yhteisen tavoitteen eteen, jotta potilaiden ei tarvitsisi odottaa kohtuuttoman kauan heille välttämättömiä leikkauksia, sanoo Lehtonen-Smeds.

Aiemmin Pohjanmaan asukkaat saattoivat hakeutua leikkaukseen muualle Suomeen lyhyempien jonojen toivossa. Nyt Vaasan keskussairaalassa pystytään tarjoamaan myös kiireellisiä tekonivelleikkauksia.

Nopeaa toipumista ja tyytyväisiä potilaita Tekonivelleikkauksen jälkeinen sairaalahoitajakso on lyhyt - potilaat kotiutetaan yleensä jo 1-3 päivän kuluttua leikkauksesta. Lonkkaleikkauksesta toipuminen on usein hieman nopeampaa, kun taas polven tekonivelleikkauksen jälkeen osatohoito kestää tyypillisesti 2-3 päivää.

- Suunnittelemme myös päiväkirurgisia leikkauksia, joissa hyväkuntoiset potilaat voisivat tulla sairaalaa aamulla, leikata ja lähteä kotiin samana päivänä, kertoo Lehtonen-Smeds.

Potilastyytyväisyyttä mitataan Pohjanmaan hyvinvointialueella Net Promoter Score (NPS) -indeksillä, joka arvioi asiakaskokemusta suosittelun näkökulmasta. Vuonna 2024 operatiivisen toiminnan NPS-luku oli peräti 90, mikä on erinomainen tulos.

- Vaasan tekonivelkirurgit ovat kokeneita ja ammattitaitoisia, ja potilaat ovat olleet tyytyväisiä saamaansa hoitoon, vahvistaa Lehtonen-Smeds.

Kuva: Heidi Kurvinen Pohjanmaan hyvinvointialue

UUTISET

Kirkon jäsenmäärä laski hieman – Yhä yli 3,5 miljoonaa suomalaista kuuluu kirkkoon

Evankelis-luterilaisen kirkon jäsenmäärä laski hieman vuonna 2024, mutta kirkkoon kuuluu yhä yli 3,5 miljoonaa suomalaista.

Uusimman tilaston mukaan kirkon jäseniä oli vuoden 2024 lopussa 3 506 207, mikä on 62,2 prosenttia Suomen väestöstä. Vuotta aiemmin vastaava luku oli 63,5 prosenttia ja 3 559 811 jäsentä.

Kirkon tutkimuskeskuksen ennuste piti melko hyvin paikkansa. Kirkkoon liittyi vuoden 2024 aikana yli 23 000 henkilöä, mikä oli odotettu lisäys. Suurin osa liittyjistä oli 30–39-vuotiaita. Myös nuorten kiinnostus kirkkoa kohtaan näkyi, sillä yli 1 900 nuorta liittyi kirkkoon konfirmaationsa yhteydessä.

Kirkon jäsenmäärään vaikuttavat myös kuolleiden määrä (noin 45 900) ja alle 1-vuotiai-

den kastettujen määrä (noin 20 700). Kastettujen määrä on kuitenkin todellisuudessa suurempi, noin 26 100, sillä osa lapsista on tilastoissa luokiteltu kirkkoon liittyneiksi kasteen viivästyessä.

Kirkosta erosi vuoden 2024 aikana yli 51 300 henkilöä, mikä on vähemmän kuin edellisenä vuonna. Suurin osa eronneista oli 20–29-vuotiaita.

– Millenniaalisten ja

Z-sukupolven liikkuminen kirkon sisään ja ulos on pitkäaikainen ilmiö. Nuorten kiinnostuksen lisääntyminen kristillisestä uskoa kohtaan konfirmaatioiässä on myös erityisen huomionarvoista, se näkyy siinä, että yhä useammat liittyvät kirkkoon konfirmaation aikana, toteaa tutkija Veli-Matti Salmi Kirkon tutkimus ja koulutus -keskuksesta.

Lähde: EVL tiedote
Kuva: Närpiön kirkko

TERVEYS JA YHTEISKUNTA

Yli 65-vuotiaat voivat syksyllä käydä yksityislääkärillä 28 euron terveyskeskusmaksulla

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö (STM) on antanut lausuntokierroksen valtakunnallisesta valinnanvapauskokeilusta, joka mahdollistaisi yli 65-vuotiaille käynnit yksityisellä yleislääkärillä julkisen terveydenhuollon asiakasmaksun suuruisella omavastuulla.

Kokeilu on osa hallituksen pyrkimyksiä parantaa perusterveydenhuollon palveluiden saatavuutta ja purkaa hoitojonoja. Lausuntoja esityksestä voi antaa 11.2.–9.3.2025.

Kela-korvauksilla toteutettava kokeilu

STM:n esityksen mukaan 65 vuotta täyttäneiden yksityisen yleislääkärin vastaanotokäynnit korvattaisiin niin, että asiakkaan omavastuu olisi enintään julkisen perusterveydenhuollon lääkärikäynnistä perittävä asiakasmaksu, eli noin 28 euroa. Omavastuun ylittävä osuus katettaisiin Kela-korvauksilla palveluntuottajalle.

Kokeilu rajoittuu kolmeen käyntiin kalenterivuodessa,

mutta vuonna 2025 kokeilun käynnistyessä Kela-korvauksen voi saada kahdesta vastaanotokäynnistä. Kokeilu kattaa myös yleisimmät ikäryhmälle määrätyt tutkimukset, kuten verikokeet, virtsatutkimukset, EKG:n ja keuhkokuvan. Kela vahvistaa tarkemman listan korvattavista tutkimuksista myöhemmin. Yleislääkärin määräämistä laboratoriotutkimuksista ja näytteenotosta korvattaisiin puolet enimmäishinnan perusteella.

Ministeri: Tavoitteena nopeuttaa pääsyä lääkärille Sosiaaliturvaministeri Sanni Grahn-Laasonen perustelee kokeilua väestön ikääntymisellä ja siirtymällä pois työterveyshuollosta.

– Meillä on kasvava joukko 65 vuotta täyttäneitä, joilla on iän myötä suurempi tarve terveyspalveluille, mutta oikeus työterveyteen on päätynyt. Kokeilun tavoitteena on lisätä eläkeläisväestön perusterveydenhuollon palveluiden saatavuutta ja valinnanvapautta. Kokeilulla halutaan nopeuttaa pääsyä lääkärille, Grahn-Laasonen sanoo.

Hintakatto

hillitse-

mään kustannuksia

Yksityisen terveydenhuollon palveluntuottajien on solmittava sopimus Kelan kanssa osallistuakseen kokeiluun. Palveluntuottajia koskevista velvoitteista säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella. Kokeiluun sisältyy hintakatto, joka määrittää vastaanotokäyntien ja tutkimusten enimmäishinnat.

Hintakattona tavoitteena on estää hintojen nousu ja varmistaa, että asiakkaan maksamat kustannukset pysyvät kohtuullisina. Asiakkaan omavastuu voi myös olla alle 28 euroa, jos palveluntuottaja tarjoaa palvelua enimmäishintaa halvemmalla. Tämä mahdollistaa myös palveluntuottajien keskinäisen hintakilpailun.

Kela-korvaukset osana perusterveydenhuollon kehittämistä

Hallitusohjelmassa on linjattu, että perusterveydenhuollon saatavuutta parannetaan ja hoitojonoja puretaan kehittämällä Kela-korvauksia. Kokeilun tavoitteena on vahvistaa asiakkaiden valinnanvapautta, parantaa palveluiden saatavuutta ja keventää julkisen terveydenhuollon kuormitusta.

Kokeilun odotetaan edistävän yhdenvertaisia mahdollisuuksia yksityisten terveyspalveluiden käyttöön ja nopeuttavan pääsyä yleislääkärille ilman erillistä hoidontarpeen arviointia. Kokeilu tarjoaa asiakkaille mahdollisuuden keskittää käynnit tutulle lääkärille, mikä parantaa hoidon jatkuvuutta.

Rahoitus ja kokeilun aikataulu

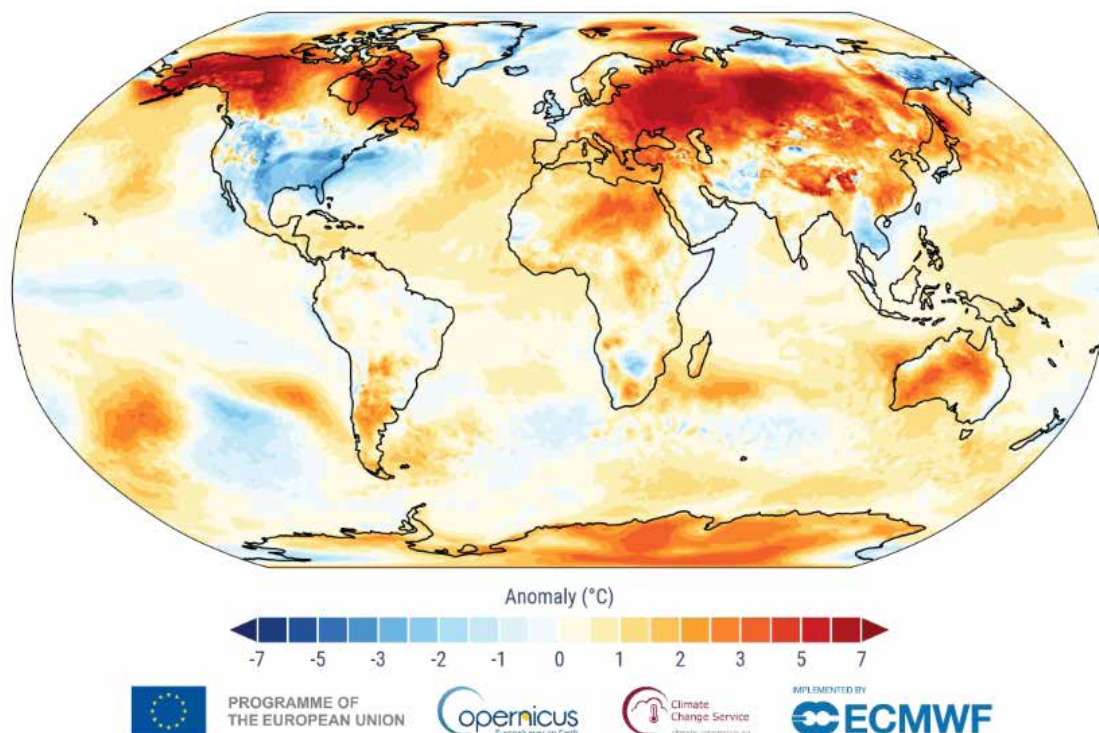
Vuonna 2025 kokeilu lisää Kela-korvausmenoja noin 27,6 miljoonalla eurolla, josta valtion rahoitusosuus on noin 14,2 miljoonaa euroa. Vuosina 2026 ja 2027 korvausmenojen arvioidaan kasvavan vuosittain noin 82,9 miljoonaan euroon, josta valtion rahoitusosuus on 42,6 miljoonaa euroa vuodessa.

Hallitus on varannut Kela-korvausten kehittämiseen yhteensä 335 miljoonaa euroa vuosille 2024–2027. Esitys liittyy valtion vuoden 2025 toiseen lisätalousarvioesitykseen ja on tarkoitus käsitellä sen yhteydessä.

Kokeilu on suunniteltu alkamaan 1.9.2025 ja kestämaan 31.12.2027 saakka.

Läide: Valtioneuvosto

UUTISET - ILMASTONMUUTOS

Surface air temperature anomaly for January 2025 relative to the January average for the period 1991-2020. Data source: ERA5. Credit: C3S/ECMWF.

Tammikuu 2025 oli historian kuumin, Copernicus-raportoi

Vuosi 2025 on alkanut hälyttävillä ilmastoennätyksillä, sillä Copernicuksen ilmastonmuutospalvelun (C3S) uusien tietojen mukaan tammikuu oli virallisesti maailman historian kuumin.

Huolimatta La Niñan ilmantumisesta, jolla on tyypillisesti viilentävä vaikutus maailmanlaajuisiin lämpötiloihin, keskimääräinen pintalämpötila nousi 13,23 °C:een, mikä ylitti merkittävästi historialliset normit. Globaali lämpötilapiikki Tiedot paljastavat, että tammikuu 2025 oli 0,79 °C lämpimämpi kuin vuosien 1991–2020 keskiarvo ja huikeat 1,75 °C esiteolliseen aikaan verrattuna. Tämä on 18. kerta viimeisten 19 kuukauden aikana, kun

maapallon keskilämpötila ylittää Pariisin sopimuksessa määritellyn 1,5 °C:n kynnyksen kriittisenä rajana ilmastonmuutoksen vaikutusten lieventämisessä.

Lisäksi helmikuusta 2024 tammikuuhun 2025 ulottuvalla liukuvalla 12 kuukauden jaksolla keskilämpötila oli 0,73 °C vuosien 1991–2020 perustasoja korkeampi, mikä tarkoittaa 1,61 celsiusasteen nousua esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon verrattuna. Vaikka C3S:n ERA5-tietoaaineisto korostaa tätä suuntausta, erot eri ilmastonseurantajärjestelmien välillä voivat hieman muuttaa tätä lukua.

Lämpötilapoikkeamien alueelliset erot

Euroopassa koettiin merkittävä lämpeneminen tammikuussa 2025, ja sen keskilämpötila oli 1,80–2,51 °C vuosien 1991–2020 keskiarvon yläpuolella. Tämä teki

siitä Euroopan historian toiseksi lämpimimmän tammikuun heti tammikuun 2020 jälkeen, jolloin kirjattiin poikkeama 2,64 °C. Etelä- ja Itä-Euroopassa, Länsi-Venäjä mukaan lukien, lämpötila nousi voimakkaimmin, kun taas esimerkiksi Islannissa, Isossa-Britanniassa, Irlannissa, Pohjois-Ranskassa ja Pohjois-Fennoskandiassa olosuhteet olivat keskimääräistä viileämpiä. Euroopan ulkopuolella äärimmäistä lämpöä mitattiin Koillis- ja Luoteis-Kanadassa, Alaskassa ja Siperiassa sekä osissa Etelä-Amerikan, Afrikan, Australian ja Etelämantereen eteläosia.

Sitä vastoin merkittäviä kylmäpoikkeamia havaittiin Yhdysvalloissa, Itä-Venäjällä, Arabian niemimaalla ja Kaakkois-Aasiassa.

Ilmastotrendit ja vaikutukset
Tammikuun 2025 ennätyskelliset lämpötilat vahvista-

vat jatkuvaa ilmaston lämpenemistrendiä, josta tutkijat ovat jo pitkään varoittaneet. Korkeiden globaalien lämpötilojen jatkuminen La Niñan odotetuista viilentävistä vaikutuksista huolimatta korostaa ihmisen aiheuttaman ilmastonmuutoksen voimistuvaa vaikutusta.

Copernicuksen ilmastonmuutospalvelu korostaa, että jatkuvat seuranta- ja hillitsemistoimet ovat olennaisen tärkeitä lämpötilan nousun hillitsemiseksi ja ilmastonmuutoksen vakavimpien seurausten minimoimiseksi.

Uudet tiedot korostavat entisestään kansainvälisten ilmastotoimien kiireellisyyttä Pariisin sopimuksen tavoitteiden noudattamiseksi ja maapallon lämpötilan nousun rajoittamiseksi kestäväälle tasolle.

KUNTA- JA ALUEVAALIT 2025

2025 alue- ja kuntavaalien aikataulu

Vaalipäivä sunnuntai 13.4.2025

Ennakkoäänestys Suomessa 2.-8.4.2025

Ennakkoäänestys ulkomailla

2.-5.4.2025

Manner-Suomen kunnista yli viidenes pienentää valtuustokokoaan kaudelle 2025–2029

Kuntaliiton tuore valtuustokoselvitys paljastaa, että yli viidenes Manner-Suomen kunnista tekee muutoksia valtuustokokoonsa tulevalla kaudella. Yhteensä 61 kuntaa pienentää valtuutettujen määrää, ja Vaala on ainoa kunta, joka kasvattaa valtuustokokoaan. Muutokset kertovat kuntien sopeutumisesta taloudellisiin ja väestöllisiin haasteisiin.

Suhtautuminen valtuustokoon pienentämiseen on muuttunut myönteisemmäksi vuodesta 2020. Myönteisyys on kasvanut eniten alle 5000 asukkaan ja 10 000 - 20 001 asukkaan kunnissa.

Suhtautuminen valtuustokoon pienentämiseen on muuttunut myönteisemmäksi vuodesta 2020. Myönteisyys on kasvanut eniten alle 5000 asukkaan ja 10 000 - 20 001 asukkaan kunnissa.

”Valtuutettujen määrän muutokset ovat seurausta kuntien erilaisista tarpeista ja haasteista. Joissakin kunnissa valtuustojen pienentäminen tehdään osana talouden tasapainottamisohjelmaa. Pienempien valtuustojen etuna nähdään myös päätöksenteon tehokkuus ja kustannusten pienentyminen, mutta samalla on pohdittava, miten turvataan monipuolinen edustus ja pienryhmien ääni,” avaa muutosta tutkimuspäällikkö Marianne Pekola-Sjöblom.

Tiedot perustuvat Kuntaliiton selvitykseen, joka on tehty keräämällä tiedot kunnilta.

Keskeiset nostot:

Valtuutettujen kokonaismäärä vähenee: Kaudella 2025–2029 valitaan 8 586 valtuutettua, mikä on 273 vähemmän (1,6%) kuin edellisellä kaudella.

Lukumääräisesti valtuustokokoaan pienentäviä kuntia on alle 5 000 asukkaan kunnissa. (34 kuntaa eli 26% kokoluokan kunnista)

Suhteellisesti eniten valtuustokokoaan pienentäviä kuntia on 10 001 - 20 000 asukkaan kokoluokassa. (13 kuntaa eli 31 % kokoluokan kunnista)

Valtuustokoko pienenee eniten Jämsässä (-12 valtuustopaikkaa).

Jokaisessa maakunnassa on vähintään yksi valtuustokokoaan pienentävä kunta. Lukumääräisesti eniten valtuustokokoaan supistavia kuntia on Keski-Suomen maakunnassa (12 kuntaa).

Jyväskylä on asukasluvultaan suurin valtuustokokoaan supistava kunta.

Keskimääräinen valtuustokoko pienenee: Tulevalla kaudella kunnissa on keskimäärin 29 valtuutettua, kun kuluvalle kaudella luku on ollut 30.

Jokaisessa maakunnassa on vähintään yksi kunta, joka pienentää valtuustokokoaan. Keski-Suomessa muutoksia on eniten, sillä 12 kuntaa supistaa valtuustoaan.

Pienimmät ja suurimmat valtuustot: Pienin valtuustokoko, 13 valtuutettua, tulee olemaan yhdeksäs kunnassa, kun nykyisellään näin pieniä valtuustoja on vain kaksi. Suurin valtuusto säilyy Helsingissä, jossa on 85 valtuutettua.

Kunnissa on tulevalla valtuustokaudella keskimäärin 653 asukasta valtuutettua kohti. Määrä vaihtelee Luhangan kunnan 47 asukkaasta Helsingin kaupungin 8042 asukkaaseen valtuutettua kohti. Valtuustokauden 2021-2025 alussa kunnissa oli keskimäärin 622 asukasta valtuutettua kohti.

Mäntyharjun ja Pertunmaan kuntaliitos: Yhdistyminen vähentää 17 valtuustopaikkaa.

Kuntapäätäjätutkimus: Mielipiteet valtuustokokojen muutoksista jakautuvat

Kuntaliiton Kuntapäätäjätutkimus 2024 tuo esiin näkemyseroja valtuustokokojen muutoksista.

Johtavien viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden näkemykset eroavat toisistaan:

67 % johtavista viranhaltijoista suhtautuu myönteisesti valtuustokokojen pienentämiseen, kun vastaava luku luottamushenkilöiden keskuudessa on 36 %.

Luottamushenkilöiden puolueesta vaikuttaa merkittävästi suhtautumiseen valtuustokoon pienentämiseen:

Suuria kuntapuolueita edustavat Kokoomus, Perussuomalaiset ja Keskusta suhtautuvat myönteisimmin, joskin Keskustan edustajilla mielipiteet jakautuvat selvästi.

Pienimpiä kuntapuolueita edustavat VAS ja KD suhtautuvat kielteisimmin nykyistä pienempään valtuustokokoon.

Lisäksi VIHR ja RKP sekä myös SDP:tä edustavista luottamushenkilöistä vähintään puolet suhtautuu pikemmin kielteisesti kuin myönteisesti valtuustokoon pienentämiseen.

Luottamushenkilöiden suhtautumiseen vaikuttaa ymmärrettävästi kunnan koon lisäksi valtuuston koko, valtuuston voimasuhteet ja oman puolueen paikkamäärä kunnassa.

Suhtautuminen valtuustokoon pienentämiseen on muuttunut myönteisemmäksi vuodesta 2020. Myönteisyys on kasvanut eniten alle 5000 asukkaan ja 10 000 - 20 001 asukkaan kunnissa.

Lähde: Kuntaliitto, CC-BY 4.0 <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.fi>

UUTISET

Volodymyr Zelenskyi Münchenissä 15. helmikuuta: Euroopan asevoimat on luotava

Ukrainan presidentti Volodymyr Zelenskyi puhui 15. helmikuuta Münchenin turvallisuuskonferenssissa ja kannatti yhtenäisiä eurooppalaisia sotilasvoimia. Hän korosti Venäjän jatkuvaa aggressiota, muuttuvia transatlanttisia suhteita ja sitä, että Euroopan on otettava vastuu turvallisuudestaan.

Venäjän jatkuvat uhat Euroopan turvallisuudelle

Zelenskyi korosti Venäjän viimeisimpiä provokaatioita, mukaan lukien lennokki-isku Tšernobylin ydinvoimalaan. Hän varoitti Moskovan suunnitelmista laajentaa armeijaansa 150 000 sotilaalla ja Venäjän joukkojen kasvavasta uhasta Valko-Venäjällä. Lisäksi hän pani merkille Pohjois-Korean sotilaiden mahdollisen osallistumisen, mikä herätti huolta tilanteen kärjistyisestä edelleen.

Euroopan sotilaallisen omavaraisuuden tarve

Zelenskyi kehotti Euroopan johtajia perustamaan Euroopan asevoimat väittäen, että maanosa ei voi enää luottaa pelkästään Yhdysvaltojen tukeen. Vaikka Nato on edelleen ratkaisevan tärkeä, hän korosti, että Euroopan on kehitettävä oma turvallisuuskehyksensä voidakseen vastata uhkiin itsenäisesti.

Strateginen yhteistyö ja puolustusteollisuuden kehittäminen

Ukraina on noussut nykyaikaisen sodankäyntitekniikan johtajaksi, erityisesti droonien tuotannossa. Zelenskyi ehdotti Euroopan investointien lisäämistä Ukrainan puolustusteollisuuteen viitaten Tanskan yhteistyömalliin. Hän kehotti Euroopan maita tuottamaan välttämättömiä sotilastarvikkeita kotimaassaan omavaraisuuden varmistamiseksi.

Euroopan yhtenäinen ulkopolitiikka ja Naton rooli

Zelenskyi väitti, että Euroopan on puhuttava yhdellä äänellä diplomaattisissa ja turvallisuuskysymyksissä. Hän arvosteli Venäjän kanssa aiemmin käytyjä neuvotteluja, joissa Ukraina suljettiin ulkopuolelle, ja korosti koordinoitua eurooppalaisen lähestymistavan tarvetta. Samalla kun hän vahvisti Ukrainan Nato-tavoitteet, hän ehdotti vaihtoehtoista eurooppalaista turvallisuusarkkitehtuuria, joka keskittyisi Ukrainaan.

Jatkuva painostus Venäjää kohtaan

Zelenskyi varoitti lieventämästä pakotteita tai aloittamasta hätköityjä neuvotteluja Putinin kanssa. Hän korosti, että Venäjän sotavetoinen talous vaatii jatkuvaa painostusta sotilaallisin, taloudellisin ja poliittisin keinoin.

Vetoomus Euroopan vahvuuteen ja yhtenäisyyteen

Zelenskyin puhe oli suora vetoomus Euroopalle, jotta se ottaisi vastuun puolustuksestaan. Hän esitteli viisi ensisijaista tavoitetta: Euroopan asevoimien luominen, Euroopan ulkopolitiikan yhdistäminen, Yhdysvaltojen vahvan kumppanuuden ylläpitäminen, kansainvälisen oikeuden vahvistaminen ja Venäjään kohdistuvan paineen lisääminen. Hänen viimeinen viestinsä: vuoden 2025 on oltava "Euroopan vuosi", jolloin maanosa vahvistaa itseään voimakkaana ja riippumattomana turvallisuusjoukkona.

Kaikki www.president.gov.ua sivustolla esitetty materiaali on lisensoitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-Ei johdannaisteoksia 4.0 Kansainvälinen -lisenssillä. Sinulla on lupa käyttää verkkosivustolla julkaistua materiaalia, kunhan linkität www.president.gov.ua riippumatta siitä, käytetäänkö materiaalia kokonaan vai osittain.

VIIKON TAIDE-ELÄMYS

Alexander Lauréus

4.1.1783, Turku

20.10.1823, Rooma, Italia

Viulunsoittaja, 1809

TAPAHTUMAT

TURUN RUOTSALAINEN TEATTERI

Katrina-musikaali

Jos sinulla ei ollut aikaa nähdä tätä urauurtavaa musikaalia Wasa-teatterissa, voit matkustaa Turkuun ja nähdä sen siellä:

Esityksiä:

19.2 kello 18.30

21.2. klo 18.30

22.2. klo 14

26.2. klo 18.30

28.2 kello 18.30

Ja sitten vielä 5 esitystä maaliskuussa.

”Nuorta Katrinaa viehättää rakkaus muuttaa Pohjanmaalta Ahvenanmaalle merimiehen vaimoksi. Huolimatta siitä, että hänet jätetään yksin, hän onnistuu kerta toisensa jälkeen pelkällä tahdonvoimalla astumaan yli ja voittamaan kaikki esteet, jotka kohtalo heittää hänen tielleen.

<https://abosvenskateater.fi/>

ATENEUM

maaliskuu 7, 2025

Kun Ateneum avaa Rajanylittäjät-näyttelyn ovet 7.3.2025, vierailijat kutsutaan kiehtovalle aika- ja tilamatkalle. Ensimmäistä kertaa kerätään rohkeiden naisten teoksia, jotka aikansa rajoituksista huolimatta ylittivät maantieteelliset ja sosiaaliset rajat taiteen luomiseksi.

Tunnettujen nimien joukossa on kaksi vaasalaista taiteilijaa - rohkea maise-mamaalari **Fanny Churberg** ja taitava muotokuva- ja laatumaalari **Alexandra Frosterus-Såltin**.

Vaasa-Vasa Baroque

La / Lö 22.3 klo / kl. 16.00 Musiikkia Veturitallissa / Musik i Lokstallet

Sinfoniaita yhdelle viululle – Stradellan sonaatteja ja kirjeitä

Symfonier för en violin – Stradellas sonater och brev Pirkanmaan barokki & Aira Maria Lehtipuu

Tähän konserttiin on vapaa pääsy! Avoimet ovet Veturitallissa koko päivän, tule tutustumaan Wärtsilän alueeseen.

<https://vaasabaroque.com/> KIRKKOJEN SOIVA VIIKKO 2025

Kirkkojen soivalla viikolla voi kuunnella lähes kaikkia Vaasan evankelis-luterilaisien seurakuntien kuoroja ja orkestereita. Kaikkiin konsertteihin on vapaa pääsy.

Neiti Concordiae perjantaina 28.3. klo 19 Vaasan kirkossa. Laula ilo, kapellimestarina Sini Usmi.

Lastenjuhla lauantaina 29.3. klo 15 Vähänkyrön kirkossa. Seurakuntien lapsikuorot.

Canticum Maris a cappella sunnuntaina 30.3. klo 19 Kolminaisuuden kirkossa. Kapellimestari Tarja Viitanen.

Kirkkokuorot ja kanttorit keskiviikkona 2.4. klo 19 Vaasan kirkossa.

Merina-nuorisokuoro torstaina 3.4. klo 19 Brändön kirkossa. Kapellimestari Tarja Viitanen.

Vaasa-Vasa Baroque Su / Sö 27.4 klo / kl. 17.00 Kaupungintalon juhlasali / Stadshusets festsal

Händel ja Roman Lontoossa – Händel möter Roman i London

Kajsa Dahlbäck, sopraano / sopran
Drottningholms barocken-semble (SWE)

<https://vaasabaroque.com/>

VAASAN KUOROFESTIVAALI XXXI 22-24.5.2025

Vaasan kuorofestivaali on merkittävä kansainvälinen kuoromusiikin tapahtuma. Laulukauden iloinen ja sosiaalinen päätösjuhla on avoin kaikille kuoroille.

ILMAJOEN MUSIIKKIFESTIVAALI

”Isoviha” 1713-1721”

6.-15.6.2025

”Tämä voimakas ja ajankohtainen ooppera tuo vihan vuodet ja esi-isiemme kohtalot takaisin Kyrönjoen rannoille.

Big Wrath on järkyttävä ja ravitseva tarina perhesiteistä, äidinrakkaudesta, sinnikkyydestä ja yhteistyön voimasta tietyn ajan kuluessa, kun Venäjän julma hyökkäyssota Suomea vastaan poltti Pohjanmaan mustaksi maaksi.”

www.musiikkijuhlat.fi

NÄRPES TEATER

”Maskinisterna”, ruotsinkielinen näytelmä Wickströmin veljeksistä ja heidän moottoritehtaastaan. käsikirjoituksesta ja ohjauksesta Erik Kiviniemi. Ensi-ilta 28.6.25 klo 19

Muut esitykset:

1.7 klo 19

3.7. klo 19

7.7. klo 19

8.7. klo 19

10.7 klo 19

13.7. klo 17

15.7. klo 19

16.7. klo 19

17.7. klo 19

19.7. klo 19

KORSHOLMAN MUSIIKKI- JUHLAT

23.7.–30.7.2025

”Korsholman Musiikkijuhlat 2024 ja Tove Teuvalla -ooppera ovat ohi ja syksy lähestyy.

Nyt työskentelemme jo ke-

sän 2025 Musiikkijuhlien parissa. Haluam-me kuitenkin palata vielä heinä-elo-kuun lämpimiin päiviin ja festivaalitunnelmiin.”

Korsholman Musiikkijuhlat järjestetään ensi vuonna 23.–30.7.2025.

<https://korsholmmusicfestival.fi/>

WASA FUTURE -FESTIVAALI

11-16.8.2025

Wasa Future Festival 2026 järjestetään 11.–16. elokuuta. Tapahtuma kokoaa osaavia ja motivoituneita henkilöitä elinkeinoelämästä, yliopistoista, alueellisista päätöksentekooelimitystä ja ministerikunnasta keskittymään ongelmien ratkaisemiseen Vaasassa ja eri puolilla Suomea.

Tilaisuutta voi seurata Wasa Future Festivalin YouTube-kanavalla.

Wasan innovaatiokeskus
Gerbyntie 18
65230 Vaasa

<https://wasafuturefestival.fi/>

TAITEIDEN YÖ 14.8.2025

”Toivottavasti näemme taas ensi vuoden Taiteiden yössä”

<https://www.vaasa.fi/koe-ja-nae/kulttuuria-vaasassa-ja-seudulla/taiteiden-yo/>

SINUN TERVEYTESI

Kahvi ilman sokeria on hyväksi terveydelle! Oikein hyvä!

Tammikuussa 2025 American Journal of Clinical Nutrition -lehdessä julkaistu artikkeli ”Coffee Consumption, Additive Use, and Risk of Type 2 Diabetes—Results from 3 Large Prospective United States Cohort Studies” vahvistaa sen, mitä monet terveysihmiset jo epäilevät: musta kahvi on todellakin voimakas liittolainen taistelussa tyyppin 2 diabetesta (T2D) vastaan.

Tämä laajamittainen tutkimus, joka hyödyntää Nurses' Health Study-, Nurses' Health Study II- ja Health Professionals Follow-up Study -tutkimusten tietoja, tarjoaa vakuuttavia todisteita siitä, että kahvin myönteiset vaikutukset T2D-riskiin heikenevät merkittävästi, kun siihen lisätään sokeria tai keinotekoisia makeutusaineita.

Harvardin ja muiden instituutioiden tutkijaryhmän suorittama tutkimus seurasi yli 13 000 henkilöä useiden vuosikymmenien ajan ja seurasi huolellisesti heidän kahvinkulutustaan, lisäaineiden käyttöään ja T2D:n esiintyvyyttä. Tulokset olivat silmiinpistäviä. Jokaista ylimääräistä kuppia makeuttamatonta kahvia kohti, joka päivittäin kulutettiin, riski sairastua T2D:hen väheni huomattavat 10 %. Tämä suojaava vaikutus pysyi vahvana valtavassa tietojoukossa, mikä korostaa yhteyden vankkaa luonnetta.

Tutkittu Suomessakin

Tämä ei ole ensimmäinen

kerta, kun kahvi on yhdistetty myönteisiin terveysvaikutuksiin. Aikaisemmat tutkimukset, mukaan lukien Suomessa tehdyt tutkimukset - Suomi on kansa, joka tunnetaan korkeasta kahvinkulutuksestaan - ovat viitanneet samankaltaiseen käänteiseen suhteeseen kahvin nauttimisen ja T2D-riskin välillä. Suomalaiset tutkimukset ovat tutkineet tämän yhteyden eri näkökohtia, mukaan lukien kahvin bioaktiivisten yhdisteiden, kuten klorogeenihappojen ja kofeiinin, mahdollista roolia insuliiniherkkyyden ja glukoosimetabolian parantamisessa. On tärkeää muistaa, että vaikka suomalainen tutkimus, ja itse asiassa suuri osa maailmanlaajuisesta kahvitutkimuksesta, usein viittaa suojaavaan vaikutukseen T2D:tä vastaan, tämä kyseinen amerikkalainen tutkimus on ainutlaatuinen siinä, että se keskittyy tutkimaan yleisten kahvilisäaineiden vaikutusta.

Tämän tutkimuksen merkittävin anti on sen tutkimus siitä, miten lisäaineet muuttavat kahvin ja T2D:n välistä suhdetta. Tutkijat havaitsivat, että sokerin lisääminen, jopa vain yksi teelusikallinen per kuppi keskimäärin, heikensi merkittävästi kahvin suojaavaa vaikutusta. Sama päti keinotekoisiiin makeutusaineisiin, joiden vaikutus vastasi sokerin vaikutusta, vaikkakin hieman vähemmän tilastollisesti merkitsevä. Kerma ei onneksi näyttänyt häiritsevän kahvin myönteisiä vaikutuksia. Tämä on ratkaisevan tärkeää tietoa henkilöille, jotka pyrkivät hallitsemaan T2D-riskiään, koska se osoittaa selvästi, että kahvin

terveyshyödyt maksimoidaan, kun sitä kulutetaan puhtaimmalla muodossaan.

Mekanismit, joilla sokeri ja keinotekoiset makeutusaineet kumoavat kahvin suojaavat vaikutukset, ovat monimutkaisia ja todennäköisesti niihin liittyy useita reittejä. Sokerin suora vaikutus verensokeritasoihin on selvä tekijä. Keinotekoiset makeutusaineet, vaikka ne eivät suoraan nosta verensokeria, voivat silti laukaista aineenvaihdunnallisia vasteita, jotka ajan myötä edistävät insuliiniresistenssiä. Nämä havainnot korostavat, kuinka tärkeää on ottaa huomioon ei vain mitä juomme,

vaan myös miten muokkaamme sitä. Näennäisesti pieni sokerin tai keinotekoisien makeutusaineiden lisäys voi tehokkaasti muuttaa terveyttä edistävän juoman joksikin, joka itse asiassa voi lisätä T2D-riskiä.

Yhteenvetona voidaan todeta, että tämä tutkimus tarjoaa vahvoja todisteita siitä, että sanonta ”kahvi ilman sokeria on hyväksi terveydelle” ei ole vain vanha kansanviisaus, vaan tieteellisesti vahvistettu totuus. Niille, jotka haluavat hyötyä täysimääräisesti kahvin eduista T2D:n ehkäisyn kannalta, viesti on selvä: omaksu mustan kahvin rohkea maku. Kehosi kiittää sinua.

MUSIIKKI

Korsholman musiikkijuhlien konsertti Vöyrin kirkossa vuonna 2022

KORSHOLMAN MUSIIKKIFESTIVAALI

Korsholman Musiikkijuhlat rakentaa siltoja

Yli sata taiteilijaa eri puolilta maailmaa kokoontuu heinäkuun lopussa viettämään musiikin ja yhdessäolon viikkoa.

Tänä vuonna 43. vuosikymmenen juhlaohjelmistoon on koottu laaja ja monipuolinen ohjelma, jonka teemanä on "Sillat" ja alateemana "Kuljetaan yhdessä". Festivaalin ohjelmistosta löytyy klassista musiikkia, tangoa, kansanmusiikkia, lastenkonsertteja ja ensimmäistä kertaa myös balkanmusiikkia.

Ohjelmaan lukeutuvat muun muassa kansainvälisesti tun-

netut taiteilijat kuten Elina Vähälä, Arvid Engegård, Aleksei Kiseliiov ja Mari Palo, sekä suosittuja yhtyeitä kuten Opus13, FRIGG ja Amélie goes to Belgrad.

Taiteellinen johtaja Jan-Erik Gustafsson kiteyttää festivaalin sanoman: "Silta ei ole pelkästään fyysinen rakennelma. Se voi olla myös yhteys eri kulttuurien, ihmisten ja sukupolvien välillä. Se symboloi polkua ja yhteyttä sellaiseen, mikä saattaa aluksi tuntua erilaiselta."

Festivaalin linjassa on myös nostettu esiin legendaarinen Aulis Sallinen - vuoden teemasäveltäjä, joka ensimmäisenä kansainvälisenä suoma-

laisena oopperasäveltäjänä on ollut merkittävässä roolissa Suomen musiikin maineen rakentamisessa. Gustafsson kertoo innostuneesti: "Hänen musiikkinsa ei ole pelkästään yleisön, vaan myös muusikoiden rakastamaa. On inspiroivaa työskennellä hänen musiikkinsa parissa - aina niin ei ole," naurahtaa hän.

Juhlaviikko käynnistyy avajaiskonsertilla, jossa lavalle astuu helsinkiläinen Wegelius Kamarijouset. Viikonloppuna kansanmusiikkiyhtye FRIGG nostaa tunnelman uudelle tasolle Doo-Bop Clubissa, ja sunnuntaina tarjolla on uudenlainen konserttielämys: ensin kuullaan Šostako-

vitšia ja Prokofjevia, minkä jälkeen tauon jälkeen tuolit siirretään syrjään ja Amélie goes to Belgrad ottaa haltuunsa kaupungintalon juhlasalin. Festivaali huolehtii myös perheiden tarpeista - lastenhoitoa on järjestetty, jotta lapsiperheidenkin olisi helppo osallistua konserteihin.

Muita juhlan kohokohtia ovat upea sopraano Aurora Marthensin esitys Vaasan kaupunginorkesterin kanssa, jossa tulkitaan Sibeliuksen lauluja, sekä Elgarin kuuluisien Enigma-variaatioiden esitys, joka kruunaa juhluvuoden.

Festivaalijohtaja Viktor Olaus Nygård painottaa, että

tapahtumassa panostetaan myös saavutettavuuteen: "Haluamme, että mahdollisimman moni voi osallistua Musiikkijuhlille ja kokea musiikin voiman. Tänä vuonna festivaalin yleisökuljetukset sisältyvät konserttilipun hintaan, mikä kannustaa myös ympäristöystävällisiin valintoihin."

Festivaali ei unohda tulevaisuuden tekijöitäkään - lahjakkaiden nuorten mestarikurssit ovat jälleen osa kokonaisuutta. Viidellä kurssiopettajalla järjestettävässä kursissa on tarjolla 40 oppilaan paikkaa, mikä antaa nuorille mahdollisuuden syventyä musiikin maailmaan ja kehittyä tulevaisuuden huippuosaajiksi.

Korsholman Musiikkijuhlat rakentaa siis siltoja paitsi eri musiikkityylien ja kulttuurien välillä, myös sukupolvien ja ihmisten välille.

Ohjelman monipuolisuus ja innovatiiviset ratkaisut lupaavat tehdä tulevasta festivaalivuodesta erityisen ja kovatasoisen - yhdessä kuljettavana matkana, jossa jokainen osallistuja löytää oman yhteytensä musiikin voimaan

Korsholman Musiikkijuhlia vietetään 22.-30. heinäkuuta 2025

Jan-Erik Gustafsson, taiteellinen johtaja ja Viktor Olaus Nygård, festivaalijohtaja

MERIMUSEOT

Vaasan merimuseon Wasa King -pienoismalli on nyt Tallinnassa näytteillä

Vaasan merimuseon arvokas laivamalli Wasa King -lautasta on nyt osa Tallinnan Viron merimuseon uutta näyttelyä "Viro – yhden laivan tarina". Näyttely, joka on avoinna 28.9.2024–30.3.2025, kertoo Viron historian kannalta merkittävän Estonia-lautan tarinan ja sen roolin Itämeren laivaliikenteessä.

Wasa King -laivamalli on tarkka pienoiskopio laivasta, joka tunnettiin eri aikakausina useilla nimillä, kuten Viking Sally, Silja Star ja lopulta Estonia. Alus rakennettiin vuonna 1980 Saksassa Meyer Werftin telakalla, ja sen elinkaari sisälsi useita reittejä ja omistajavaihdoksia. Vuonna 1991 laiva nimettiin Wasa Kingiksi ja liikennöi Vaasasta Uumajaan ennen kuin siirtyi Estline-varustamolle ja sai nimekseen Estonia.

Tallinnan näyttely nostaa esiin laivan roolin Viron historiassa ja sen merkityksen virolaisille. Risteilyalus symboloi maan uudelleenitsenäistymistä, länsimaisten arvojen saavuttamista ja kansainvälistä yhteyttä. Näyttelyssä pääsee tutustumaan lautan vaiheisiin aina

sen rakentamisesta sen traagiseen päätökseen yöllä 28. syyskuuta 1994, jolloin Estonia upposi Itämerellä vieden mukanaan 852 ihmistä.

Vaasan merimuseon Wasa King -pienoismalli on merkittävä osa näyttelykokonaisuutta, sillä se esittelee laivan alkuperäisen rakenteen ja sisätilat tarkasti. Pienoismalli auttaa kävijöitä hahmottamaan laivan historian ja sen muutokset eri aikakausina. Malli on herättänyt paljon kiinnostusta sekä virolaisten että kansainvälisten kävijöiden keskuudessa.

Näyttely ei keskity haaksirikon syiden tutkimiseen, vaan sen pääpaino on muiston kunnioittamisessa ja mahdollisuudessa pohtia laivan historiaa ja merkitystä. Wasa King -mallin mukanaolo tuo lisää syvyyttä ja autenttisuutta näyttelyyn, joka tarjoaa kävijöille arvokkaan katsauksen Itämeren laivaliikenteen historiaan ja Estonian merkitykseen Virolle ja sen kansalle.

Wasa King palaa Vaasan Merimuseoon ennen toukokuun loppua joten nyt kesällä tätä hienoa Saksassa tehtyä pienoismallia voi täällä Vaasassa ihailia.

Vaasan Merimuseon Helvi Riihimäki vei Wasa King-pienoismallin Tallinnaan. Tallinnan kuvat; Helvi Riihimäki

Estonia-laivan uppoaminen

30 vuotta sitten, 28. syyskuuta 1994, tapahtui traaginen onnettomuus, kun Tallinnan ja Ruotsin välillä liikennöinyt MS Estonia upposi. Laivassa oli noin 1,000 matkustajaa ja miehistöä. Uppoaminen tapahtui myrskyisissä sääolosuhteissa, ja se kesti vain noin 30 minuuttia.

Onnettomuudessa menehtyi 852 ihmistä, mikä teki siitä yhden historian pahimmista merenkulkuonnettomuuksista.

Onnettomuus herätti laajaa kansainvälistä huomiota ja johti merkittäviin muutoksiin meriliikenteen turvallisuuskäytännöissä. Tapahtuma on yhä muistissa monille ja vaikuttaa edelleen alueen meriliikenteeseen.

SAIRAALAHISTORIA

SAIRAALAHISTORIA

Muuramen parantola on nyt kasa hiekkaa. Mutta Marjatta-patsas seisoo paikallaan

Muuramen historiaan on jäänyt pysyvä jälki Kinkomaan sairaalan muodossa, mutta nyt on koettu draamatinen muutos. Jyväskylän läheisyydessä sijaitseva Kinkomaan iso sairaala on purettu kokonaan talven aikana, jättäen jälkeensä hiekkainen penkki entisen parantolan tilalle.

Huolimatta rakennuksen purkamisesta, sairaalan etupihalla sijaitseva Kauko Räsäsen vuonna 1991 valmistama Marjatta-pronsisiveistos seisoo ylväänä – sen kohtalo on vielä auki.

Kinkomaan sairaalan tarina ja merkitys

Kinkomaan sairaala, joka sijaitsi Muuramen kunnan Kinkomaan kylässä, rakennettiin 1930-luvulla Keski-Suomen tuberkuloosipiirin keskusparantolaksi. Aikoinaan alue oli yksi Suomen pahimmista tuberkuloosin ja muiden keuhkosairauksien esiintymisalueista, ja kilpailua uuden parantolan sijainnista käytiin muun muassa Laukaan ja Muuramen välillä. Muurame valittiin, kun Salosen tila tarjoutui myymään maansa alennetulla hinnalla. Paikan valinnassa olivat ratkaisevia läheisyys Päijänteelle sekä mäntyvaltainen metsä, jonka raikas ilma ja

otsoni uskottiin edistävän keuhkojen parantumista.

Suunnitelmia parantolaa varten pyydettiin muun muassa Alvar Aallolta, W.G. Palmqvistiltä sekä arkkitehti-veljiltä Jussi ja Toivo Paatelalta – Paateloiden suunnitelma valittiin. Ensimmäinen kolmikerroksinen päärakennus valmistui vuonna 1930, ja vuosina 1938–39 rakennusta laajennettiin kahdella lisäkerroksella Jussi Paatelan johdolla. Päärakennus edustaa tyyllisistä siirtymävaihetta klassismista funktionalismiin ja on siitä lähtien ollut merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Sairaalan käyttötarkoi-

tus on vaihdellut vuosikymmenten saatossa. Se toimi alun perin keuhkotautiparantolana vuosina 1930–1971, sitten 30. sotasairaala vuosina 1939–1944, ja myöhemmin yleissairaala aina vuoteen 2008 saakka. Sairaala oli aikoinaan Muuramen kunnan suurin työllistäjä ja sen tiloissa toimivat muun muassa keuhkosairauksien ja allergologian yksikkö, poliklinikka, ihotautilin osasto sekä useat laboratoriyksiköt. Sairaala toimi myös sodassa haavoittuneiden keuhkoparantolana, mikä on osaltaan johtanut siihen, että kylää on toisinaan merkitty sodassa kaatuneiden kuolinpaikaksi.

ASTRONOMIA

Uudet kuvat paljastavat yhdeksän renkaan Bullseye-galaksin

Hubble-avaruusteleskoopin Advanced Camera for Surveys (ACS) -kameralla otettu uusi, henkeäsalpaava kuva paljastaa törmäysrengasgalaksi LEDA 1313424:n, lempinimeltään "Bullseye", ennennäkemättömän yksityiskohtaisesti.

Helmikuun 4. päivänä 2025 julkaistu kuva esittelee galaksin huomattavaa rakennetta, jossa ei ole vain yhtä, vaan jopa yhdeksän erillistä rengasta, ilmiö, joka sekä kiehtoo että innostaa tähtitieteilijöitä.

Bullseye-galaksi, joka sijaitsee valtavan kaukana Maasta, tarjoaa kiehtovan näyn. Sen ainutlaatuisen rengasrakenteen uskotaan olevan seurausta törmäyksestä pienemmän, näkymättömän galaksin kanssa. Tämä kosminen kolarointi on lähettänyt kaasun ja pölyn aaltoja ulospäin, luoden upeat renkaat, jotka havaitsemme tänään. Vaikka muitakin

rengasgalakseja on havaittu, LEDA 1313424:n renkaiden suuri määrä tekee siitä todella poikkeuksellisen kohteen.

Äskettäin julkaistu kuva tarjoaa kiehtovan katsauksen tämän galaktisen ihmeen mittakaavaan ja monimutkaisuuteen. Kuva sisältää mittakaavapalkin, jonka avulla katsojat voivat ymmärtää mukana olevat valtavat etäisyydet. Valovuosina merkitty mittakaavapalkki osoittaa matkan, jonka valo kulkee yhdessä Maan vuodessa – huikeat 5,88 biljoonaa mailia tai 9,46 biljoonaa kilometriä. Mittakaavapalkki sisältää myös mittauksia kulmaminuutteina, yksikkönä, jota käytetään mittaamaan kulmia taivaalla. Vertailun vuoksi täysikuun kulhalkaisija on noin 30 kulmaminuuttia.

Kuvan kompassinuolet auttavat katsojaa orientoitumaan ja osoittavat pohjoisen ja idän taivaanpallolla. On tärkeää huomata, että nämä taivaalliset suunnat näyttävät käänteisiltä verrattuna maapallon kartan suuntiin,

johtuen näkökulman erosta.

Ehkäpä kuvan silmiinpistävin osa on eläväinen väripaletti. Kuva kääntää näkyvät ja infrapuna-aallonpituudet, jotka Hubble'n ACS ja Mid-Infrared Instrument (MIRI) ovat kaapanneet, väreiksi, jotka ovat näkyviä ihmissilmälle. Väriavain selittää, mitä suodattimia käytettiin tiettyjen aallonpituuksien kaappaamiseen, jolloin tähtitieteilijät voivat analysoida materiaalin koostumusta ja jakautumista galaksissa. Tuloksena oleva kuva on upea värien kuvakudos, joka paljastaa Bullseye-rakenteen monimutkaiset yksityiskohdat.

Tutkimusryhmä, jota johtavat Imad Pasha ja Pieter van Dokkum Yalen yliopistosta, sekä NASA:n ja Euroopan avaruusjärjestön (ESA) panos, työskentelee edelleen ymmärtääkseen täysin tämän monimutkaisen järjestelmän dynamiikkaa. Useat renkaat viittaavat sarjaan vuorovaikutuksia tai ehkä monimutkaisempaan törmäyshistoriaan kuin aiemmin luultiin. Eri suodattimilla kaapatun valon analyysi antaa ratkaisevaa tietoa tähtien muodostumisnopeudesta, pölyn ja kaasun jakautumisesta ja galaksin yleisestä kehityksestä.

Bullseye-galaksi toimii luonnollisena laboratoriona galaktisten törmäysten ja niiden vaikutuk-

sen tutkimiseen galaksien kehitykseen. Nämä törmäykset, vaikka tuhoisia, ovat myös tehokas moottori tähtien muodostumiselle, mikä laukaisee uusien tähtien syntymän puristetusta kaasusta ja pölystä. Tutkimalla LEDA 1313424:n kaltaisia kohteita tähtitieteilijät voivat saada arvokkaita tietoja prosesseista, jotka muokkaavat galakseja kaikkialla maailmankaikossa.

Tämän kuvan julkaisu ei ainoastaan tarjoa visuaalista juhlaa, vaan myös ruokkii tieteellistä uteliaisuutta. Lisähavainnot ja -analyysit ovat ratkaisevan tärkeitä Bullseye-galaksin mysteerien selvittämiseksi ja niiden voimien monimutkaisen vuorovaikutuksen ymmärtämiseksi, jotka ovat luoneet tämän huomattavan kosmisen näyn. Renkaiden suuri määrä, elävät värit ja tämän galaksin valtava mittakaava tekevät siitä ensisijaisen kohteen tulevalle tutkimukselle, joka lupaa paljastaa vielä enemmän dynaamisesta ja jatkuvasti kehittyvästä maailmankaikosta, jossa elämme.

Vitapolis – sairaalan uusi elämä

Vuonna 2008 Kinkomaan sairaala-alue, rakennuksiin, siirtyi Kiinteistö Oy Kinkomaan Vitapoliksen omistukseen ja tunnetaan nykyään nimellä Vitapolis. Omistajina toimivat Jykes Kiinteistöt Oy (40 %), Keski-Suomen sairaanhoitopiiri (40 %) ja Muuramen kunta (20 %). Siirron yhteydessä osa sairaanhoitopiirin toiminnoista siirrettiin Keskussairaalaan. Vitapolis-alueella toimii nykyään monipuolisia palveluita: tiloissa on kuntoutus- ja apuvälinpalveluja, hoitokoti- ja hoivapalveluja, tutkimus- ja kehitystoimintaa sekä laboratorioita. Alueella sijaitsee myös kolme hoivakotia, joissa on yhteensä noin 150 asukaspaikkaa, ja päärakennuksessa toimii muun muassa asiakaspalvelupiste, päiväkoti ja lounasravintola. Päärakennus on museoviraston suojelema, ja koko sairaala-alue on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristö.

Purku ja uusi alku

Kinkomaan sairaalan päärakennukselle on myönnetty purkulupa, joka on voimassa vuoden 2026 syksyyn asti. Alustavien suunnitelmien mukaan purkaminen on tarkoitus aloittaa loppuvuonna 2024. Tämä tarkoittaa, että vaikka sairaala-alueella on nähtävissä nykyään kasa hiekkaa – symbolina menneille vuosikymmenille, jolloin rakennus palvelee terveydenhuollon tehtävissä – alue on muuttumassa radikaalisti. Hiekka, joka nyt peittää entisen parantolan paikan,

herättää kysymyksiä siitä, mitä seuraavaksi tapahtuu alueen arkkitehtonisen ja kulttuurihistorian osalta.

Marjatta-patsaan rooli ja tulevaisuus

Sairaalan etupihalla sijaitseva Marjatta-pronssi-veistos, jonka on veistänyt Kauko Räsänen vuonna

1991, on kuitenkin jättänyt pysyvän jäljen. Vaikka koko sairaala-alue on muuttunut, patsas seisoo ylväänä muistuttaen menneestä ja kantaa mukanaan tarinaa Muuramen kylän vaikeista ajoista, mutta myös sen selviytymisestä ja uudistumisesta. Patsaan kohtalo on edelleen avoin – sen mahdol-

listista tulevista toimenpiteistä ei ole vielä päätetty, mutta sen säilyttäminen nähdään tärkeänä osana alueen kulttuuriperintöä.

Paikalliset asukkaat ja kulttuurivaikuttajat pitävät Marjatta-patsaasta arvokasta symbolia, joka yhdistää menneisyyden ja nykyisyyden. Vaikka Kinkomaan sairaalan päärakennus puretaan ja alue muuttuu Vitapoliksen kehittämissuunnitelmien mukaisesti, patsas muistuttaa siitä, että historia ja perinteet säilyvät – jopa hiekkaan peittyvän parantolan keskellä.

Yhteenveto

Kinkomaan sairaalan purkaminen merkitsee loppua yhdelle Muuramen kunnan merkittävimmistä terveydenhuollon instituutioista, jotka ovat vuosikymmenten ajan vaikuttaneet paikalliseen elämään ja työllisyyteen. Vitapolis-alueen nykyiset monipuoliset palvelut jatkavat sairaalan perinnettä uudessa muodossa. Samalla, vaikka alue on nyt kasa hiekkaa, Kauko Räsänen veistämä Marjatta-pronssi-veistos jatkaa tarinaansa sairaalan puistossa – muistuttaen meitä menneestä ja herättäen toivoa tulevaisuudesta. Tulevat toimenpiteet, purkamisen aloitus loppuvuonna 2024 ja mahdolliset keskustelut patsaan tulevasta kohtalosta, pitävät huolen siitä, että alueen kulttuuriperintö säilyy ja kehittyy uusien aikojen myötä.

ELÄMÄNKERTAKIRJASTO

Naisten Ääni -elämäkertakirjasto juhlii 10-vuotista taivaltaan – yli 1200 naisen tarina jo tallennettuna

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Irma Rewell - Vaasan oopperan sielu

Kirjoittaja: Katariina Korkman

Sauli ja Mertta Kentalan seitsemästä lapsesta vanhin, Irma Lahja syntyi viattomien lasten päivänä 1929 Kaustisella. Hänet vihittiin 1954 Vaasassa Tauno Emil Oskar Rewellin kanssa. Tauno Rewell toimi 1960-luvulla maan suurimpiin rautakauppoihin kuuluvan Vaasan Teräksen toimitusjohtajana. Hän oli vuosikymmenten ajan tunnettu hahmo Pohjanmaan ja Vaasan elinkeinoelämässä ja sai ansioistaan kauppaneuvoksen arvon.

Irma Rewell edusti urheilukilpailuissa Vaasan Vasamaa lajeinaan 100 metrin juoksu, aitajuoksu ja pituushyppy. Hänen voitontahtonsa oli erityisen vahva: Rewell lähti aina kisaan voittamaan. Tarmokas ja määrätietoinen nainen oli jo nuorena lahjakas. Rewell opiskeli Helsingin yliopistossa liikuntatieteitä ja toimi opintojen jälkeen vuosina 1957–1990 Vaasan yhteiskoulun liikunnan ja terveysopin vanhempana lehtorina. Opettajana hän oli tiukka, mutta persoonallinen ja kannustava. Hän korosti erityisesti arkiliikunnan merkitystä. Naisten aseman ajaminen iskostui oppilaisiin jo varhain tyttöjen oman liikunnanopettajan toimesta. Opettaja Rewell kehotti äänestämään naisia.

Lue lisää - Läs mera

www.naistenaani.fi

Vaasalainen oopperalaulaja Irmeli Rewellin tarina löytyy ”Naisten Ääni”-elämäkertakirjastossa

Naisten kokemukset, teot ja vaikutus yhteiskunnassa ovat pitkään olleet aliedustettuina historiankirjoituksessa. Kymmenen vuotta sitten perustettu Naisten Ääni -elämäkertakirjasto on muuttanut tätä suuntausta keräämällä ja julkaisemalla suomalaisten naisten elämäntarinoita verkossa.

Tähän mennessä on koottu jo yli 1400 elämäkerta,

ja työ jatkuu edelleen!

Naisten Ääni -hanke sai alkunsa Suomalaisen Naisliiton aloitteesta ja on kasvanut vuosien saatossa merkittäväksi osaksi suomalaista historiankirjoitusta. Hankkeen tavoitteena on tallentaa ja jakaa tietoa siitä, miten naiset ovat vaikuttaneet yhteiskuntaan, miten he ovat eläneet ja millaisista haasteista he ovat selviytyneet.

Vuonna 2024 saavutettiin merkittävä virstanpylväs, kun elämäkertakir-

jastoon lisättiin tuhannes elämäkerta. Tällä hetkellä tarinoita on jo yli 1200, ja joukossa on myös vähintään 50 vaasalaista naista, joiden elämä ja vaikutus näkyvät paikallisesti ja kansallisesti..

Esimerkkeinä Vaasaan liittyvistä elämäkertoista voidaan mainita Irma Rewell, Ritva Hyöky, Eeva Kauppi, Alexandra Frosterus-Sältin ja Rosina Heikel.

Vuonna 2017 Naisten Ääni-projekti hyväksyttiin

Suomi 100-hankkeeksi.

Monet paikkakunnat

Elämäkertakirjastossa ovat monet paikkakunnat edustettuina

Ei varmaan ihan jokaisesta Suomen kolkasta mutta hyvin monista.

Muutama esimerkki tästä eli monessako elämäkerrassa liikutaan jossakin tietyissä kaupungissa tai kunnassa:

Helsinki 101 elämäkerta
Turku 81 elämäkerta

Oulu 78 elämäkertaa
Jyväskylä 65 elämäkertaa
Raahe 60 elämäkertaa
Tampere 59 elämäkertaa
Pori 57 elämäkertaa
Hämeenlinna 55 elämäkertaa
Vaasa 53 elämäkertaa
Tornio 46 elämäkertaa
Espoo 45 elämäkertaa
Vantaa 28 elämäkertaa
Hyvinkää 18 elämäkertaa
Rovaniemi 13 elämäkertaa
Kuortane 6 elämäkertaa

Ja monet ammatit

Elämäkertakirjastossa esiintyvät lähes kaikki Suomessa olevat ammattiryhmät

Tässä muutama esimerkki niiden elämäkertojen määrystä joissa mainitaan tiettyä ammattia tai asemaa:

Kauppiaa 80 elämäkertaa
Opettaja 77 elämäkertaa
Sihteeri 79 elämäkertaa
Kirjailija 77 elämäkertaa
Professori 67 elämäkertaa
Lotta 63 elämäkertaa
Taiteilija 63 elämäkertaa
Kirkkoherra 61 elämäkertaa
Kansanedustaja 59 elämäkerta
Lääkäri 57 elämäkertaa
Näyttelijä 55 elämäkertaa
Pappi 54 elämäkertaa
Kättilö 49 elämäkertaa
Sairaanhoitaja 41 elämäkertaa
Journalisti 39 elämäkertaa
Diakonissa 37 elämäkertaa
Siivooja 32 elämäkertaa
Sotaveteraani 18 elämäkertaa
Oopperalaulaja 11 elämäkerta
Kirjastoapulainen 1 elämäkerta

Tyypillisenä tosi mielenkiintoisesta tarinasta on esimerkiksi Beata Lundahlin elämäkerta. 1700-luvun loppuun mennessä Raahe oli yksi niistä kaupungeista, johon oli palkattu koulutettu, valan tehnyt kättilö. Raahessa mittavan työuran, 57 vuotta, kättilönä eli parnorskana eli lapsenpäästäjänä teki Beata Lundahl. Kun kättilö astui virkaansa, hänen nimensä kuulutettiin kaikissa alueen kirkoissa. Asuinpaikan piti olla kaikkien tiedossa ja kotiovelle piti ripustaa ammat-

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Eeva Kauppi - arvostettu oikeuspsykiatri ja vahva yhteiskunnallinen vaikuttaja

Kirjoittaja: Marjatta Björkäs

Eeva Kaupin kunden smau bote-obje: "Tajavaa rakkautta, valvottu vapaus, lempeä väkivalta"

Lapsuus

Eeva Onkka Kauppi syntyi vuonna 1921 Mäntylän suurenperheen kuudentena lapsena. Perheeseen syntyi yhdeksän lasta, joista yksi poika kuoli maassa muuttoon Espanjan rannikolle. Isä oli torppa poika Kurio Vilho Haavisto, joka toimi pehtorina Sigrid Onkka Tammen kotitalossa.

Sigrid ilaistui talon pehtorin ja sai allervastustuksen jälkeen vanhempiensa sinunaisen avioliiton solmittuun. Nuorelleparille nautittiin jopa rahoitus tilin oston Kokenäen Kurrolasta. Silloisen tavun mukaan tärri isäntä raivasi suosta lisämaata saden niin perheelle keskälökaisen maatalon, jossa oli 20 ha viljeltyä ja 40 ha metsää. Sigridin isän vaatimuk-

Lue lisää - Läs mera
www.naistenaani.fi

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Hovioikeuden presidentti Ritva Hyöky

Kirjoittaja: Terttu Jokinen

Hovioikeuden presidentti Hani Ritva Hyöky oli Suomessa ensimmäinen nainen hovioikeuden presidenttinä, jota virkaa hän hoiti vuodesta 1975 aina vuoteen 1989 asti. Ritva Hyöky osallistui virkaansa ohella moniin yhteiskunnallisiin tehtäviin. Hän oli kaupunginvaltuuston jäsen 1959-1972 ja uudelleen 1975-1976 sekä sosiaalilautakunnan puheenjohtaja 1966-1972. Kokoomuksen puoluevaltuuston jäsenenä hän työskenteli 1959-1977 ja puolueen naisten Vaasan läänin piirin puheenjohtajana 1964-1981. Kärkikokouksissa Hyöky edusti hovioikeutta.

Sodan aikana Ritva Hyöky työskenteli rintamalähtöinä, ja kuolemansa saikka hän oli Rintamanaisten liiton säätiön puheenjohtaja. Ritva Hyöky toimi Vaasan Suomalaisen naisklubin puheenjohtajana vuosina 1971-1993.

Hän oli vähäsanainen, asiallinen mutta aina ystävällinen sekä ryhdikas ja määrätietoinen toiminnassaan. Naisklubin kokouksissa hän pysytteli mielikään taustalla ja antoi kaikkien ilmaista mielipiteensä.

Lue lisää - Läs mera
www.naistenaani.fi

NAISTEN ÄÄNI

Suomi
Finland
100

Helena Sainio - "turha murehtiminen pois!"

Kirjoittaja: Riitta Aikkola

Valoisat lapsuusvuodet

Helena Sainio syntyi 2.11.1925 suomenkielisten vanhempien lapsena Maalahdessa. Kun Helena oli kaksivuotias, perhe muutti Vaasaan isän valmistuessa poliisiksi. Helenalla muistaa lapsuuden valoisana, minkä hän arvelee johtuvan siitä, että ilmiäisshetket perheen ja sukulaisten kesken olivat hyvät. Helena vietti lapsuuden kesät Maalahdessa ja kertoo, että ennen sotia oli suomenkielisiä kielletty seurustelusta ruotsinkielisten kanssa ja päivävastoin.

Helena kävi viisi vuotta Raastuvankadun koulukouluissa. Siellä ei ollut koulupöytäongelmia, sillä kaikki tehtiin niin kuin opettaja sanoi. Kansakoulun jälkeen Helena alkoi kahdeksanvuotisen yhteiskoulun. Se oli yksityiskouluna vähän harrasväen koulu. Kärsä piti itse ostaa ja jokaisesta lukuvuodesta oli maksut. Sotavuosina opiskeluvuodet olivat lyhyitä. Yhden sota-ajan kesän Helena toimi sairaalakohtaus juoksuvoittajana.

Lue lisää - Läs mera
www.naistenaani.fi

timerkki. Beata auttoi virkauransa aikana maailmaan 2000 lasta.

Tule mukaan tallentamaan naisten historiaa!

Naisten Ääni-verkkajulkaisu kutsuu mukaan kaikki, jotka haluavat olla osa tätä tärkeää historiaprojektia. Verkko voi kirjoittaa uusia elämäkerta-artikkeleita tai tuoda jo aiemmin julkaistuja tekstejä, kunhan alkuperäiseltä julkaisijalta on lupa. Erityisesti naisjärjestöjä, yhdistyksiä ja yksittäisiä kansalaisia kannustetaan dokumentoimaan oman paikkakuntansa naisten tarinoita.

Naisten Ääni -hanke on osoitus naisten voimasta ja merkityksestä suomalaisessa yhteiskunnassa. Se ei ole vain historiaprojekti – se on elävä ja kehittyvä naisten voimannäyttö, joka palvelee niin tämän päivän kuin tulevien sukupolvien lukijoita ja tutkijoita.

Haluaisitko tallentaa jonkun lähipiirisi naisen elämäntarinan jälkipolville? Nyt on täydellinen hetki!

Lue lisää, tartu kynään ja osallistu: www.naistenaani.fi

Naisten Ääni -elämäkertakirjasto on kulttuuriteko, joka vahvistaa naisten ääntä suomalaisessa historiankirjoituksessa. Se tuo esiin elämäntarinoita eri puolilta Suomea, rakentaen kattavan ja moniäänisen kuvan naisten vaikutuksesta yhteiskuntaan.

Tämä ei ole vain kymmenvuotinen hanke – se on jatkuva projekti, joka rikastuttaa historian ymmärrystämme vielä vuosikymmeniä eteenpäin. Jokainen tallennettu elämäkerta on arvokas osa yhteistä perintöämme. Tule mukaan kirjoittamaan historiaa ja varmistamaan, että naisten ääni kuuluu myös tulevaisuudessa!

Elämäkertakirjasto löytyy täällä:
www.naistenaani.fi

NAISTEN ÄÄNI *Sumi Finland 100*

Hilja Vestberg - tarmokas Vaasan Suomalaisen Naisklubin perustajajäsen
Kirjoittaja: Katja Jokinen

Hilja Vestberg oli syntynyt Savossa Rautavanalla 1878. Käytyään kansakoulun Iisalmissa hän suoritti Knopiassa työtökoulun kurssin. Hän tunsi kutsunsa opettajauralle ja tyttökoulusta päästyään hän toimi kolme vuotta välikokaisena kansakoulunopettajana Iisalmissa. Tämän jälkeen hän kävi Sortavalan seminaarin valmistuen sieltä vuonna 1901 kansakoulunopettajaksi. Seminaarista päästyään hän oli vuoden Iisalmen yhteiskoulun johtajana sekä uskonnon ja laskennan opettajana.

Vuonna 1902 Hilja Vestberg muutti Vaasaan, joka muodostui hänen motiivollisen elämäntyönsä keskuksiksi. Hän toimi ensin opettajana Palosaaren kansakoulussa, joka oli silloin vielä ilman omaa koulutaltoa ja työskentelehti ruotsalaisen kansakoulun suojissa. Tänä aikana tämä suomalainen koulun opettaja ja ruotsalaisen koulun johtajanaopettaja Oskar Vestberg solmivat avioliiton.

Muuhemmin suomalainen koulu sai oman talon, jossa opettaja Hilja Vest-

Lue lisää - Läs mera www.naistenaani.fi

Alexandra Theodora Frosterus-Sältin, unohdettu vaasalainen taiteilija *NAISTEN ÄÄNI* *Sumi Finland 100*

Kuuntele

Kuka on Suomen tunnetuin ja samalla unohdettuin naispuolinen taiteilija? Kenen teoksia miljoonat suomalaiset ovat ihastelleet yli sadan vuoden ajan? Kuka vaasalainen taiteilija on ollut unohdettu kymmeneen vuosien ajan ilmeä, että Vaasassa olisi ainotakaan muistomerkki tai patsas hälle, puhumattakaan siitä, ettei kaupungissa ole yhtään hänen mukaansa nimettyä karnaa? Kuka on taiteilija, jonka terveyttä edistävät piirustuksien koulutussessiot ovat katselleet 120 vuoden ajan? Kuka naispuolinen taiteilija on inspiroinut Eppu Normaa'n koettavaan lauluun "Marbeellisten luhujen maa"? Kuka on vaasalainen taiteilija, jonka piirustukset olivat osayhtä silloin, että Suomessa oli historian alussa kieltolaki? Kuka on vaasalainen taiteilija, jonka taidon on presidentin kausissa? Tämä koulussa taiteilija on taiteilija Alexandra Theodora Frosterus-Sältin.

Lapsuus

Alexandra Frosterus syntyi 6. joulukuuta 1837 Iisokossa. Hänen vanhempansa olivat teologian professori Benjamin Frosterus ja Wilhelmina Sofia af Odolin. Benjamin Frosterus oli syntynyt Pudasjärvellä 28. tammikuuta 1792. Kalajoen kirkkoherran Johan Frosteruksen ja tuntuu ensimmäisen vaimon Marian Westrynhäisen poikana. Robert Frosterus, Kaopion ensimmäinen piispa, oli hänen velipuolensa. Benjamin Frosterus vietti teologiassa vuonna 1821 ja vihtimän popolin 1824. Hänestä tuli kirkkohistorian professori vuonna 1829. Benjamin muutti perheensä 1. toukokuuta 1838 Vaasaan. Hänestä tuli silloiselta nimeltään Mostasaaren ja Vaasan seurakunnan kirkkoherra. Alexandra vietti lapsuutensa Hagan poppilassa. Talo seisoo edelleen samalla paikalla lähellä Viikua Vaasa ja toimii nykyään Vaasan ruotsinkielisen seurakunnan edustustilana.

Alexandra Theodora Frosterus-Sältin 1860-luvulla (Museolaitos, kuva väritetty)

Päli-Maja, Marie Johansdotter Berg - Skrev första dikten om alkoholen negativa sidor *NAISTEN ÄÄNI* *Sumi Finland 100*

Kuuntele

Marie Johansdotter Berg, känd under sin pseudonym Päli-Maja, föddes den 10 december 1784 i Päli, en gårdsgrupp vid Österlandsvägen i Pörtom. Hennes far, Johan Hansson Uppgård, hade flyttat till Pörtom från Fyrelax i Närpes, sedan han gift sig med Maria Greta Uppgård och därmed blivit ägare till hälften av ett hemman med namnet Uppgård. Då hemmanet skiftades fick familjen flytta till en äng med namnet Päli eller Päli, ett namn som lever kvar ännu i vår tid. Familjen hade 14 barn, varav 9 klarade sig till vuxen ålder. Isak Smeds berättar om familjen i den diktbok som publicerades år 1882: "Alla barnen var utrustade med klokt huvud och lyckliga anlag att lära allt vad som föll dem i hägen."

Hon avled den 11 oktober 1867 i Närpes. Hon var på sin tid den mest produktiva kvinnliga poeten i vårt land.

På sin tid var hon en av de mest ättade personerna i Närpesnejden. År 1882 publicerades en bok innehållande de dikter som återfunnits och i förordet till denna skriver lektor Isak Smeds från Petalax: "Den skaldinna, vars visor otvivelaktigt ällmännat stungas över hela Österbotten och vilken jag i barnkonen i min hembygd hört med så stor beundrad och aktning orustas."

Päli-Maj måtte nog ha varit väldigt begåvad, för redan som 18-åring blev hon "skolmästarinna" och i den rollen handlade hon undervisningen av barn i många byar i Närpes. Redan som 18-åring började hon skriva dikter. Som 20-åring besökte hon Stockholm, en resa som gick med bit från Närpes. Hennes mestresentrer lär ha berökat henne som en "sångfågel".

ASTRONOMIA

2024 YR4, jopa 100 metriä iso asteroidi, jolla on 1,3 prosentin riski törmätä Maahan 22. joulukuuta 2032

Törmäysriskikäytävä Near Earth -asteroidille 2024 YR4, mahdollinen törmäys 22. joulukuuta 2032. Kuva: By Daniel Bamberger (Rennerpho) - Oma työ, CC BY-SA 4.0, <https://commons.wikimedia.org/w/index.php?curid=158699356>

Asteroidi nimeltä 2024 YR4, jonka halkaisija on 40–100 metriä (130–330 jalkaa), tekee tällä hetkellä aaltoja tiedeyhteisössä, koska se voi vaikuttaa maahan. ATLAS-järjestelmän (Asteroid Terrestrial-impact Last Alert System) 27. joulukuuta 2024 löytämä asteroidi on luokiteltu Apollo-tyyppiksi, mikä tarkoittaa, että se ylittää Maan kiertoradan. 29. tammikuuta 2025 alkaen YR4:lle on annettu Torinon asteikon luokitus 3, mikä osoittaa 1:77 (1,3 %) mahdollisuuden iskeä Maahan 22. joulukuuta 2032.

Vaikka tämä riski saattaa tuntua pieneltä, se on herättänyt hälytyksiä asteroidin huomattavan törmäyspotentiaalin vuoksi.

Mahdolliset vaikutukset: Mitä voi tapahtua?

Jos 2024 YR4 törmäisi Maahan, tulokset voisivat olla katastrofaalisia, varsinkin kun otetaan huomioon asteroidin arvioitu koko ja nopeus. Sen massa on $2,2 \times 10^8$ kg, ja se vapauttaisi törmäyksessä noin 8,0 megatonnia TNT:tä (33 petajoule)

energiaa, mikä on yli 500 kertaa Hiroshimaan pudotetun atomi-pommin vapauttama energia. Tämä energia voisi tuottaa meteori-ilmapurkauksen tai törmäyskraatterin, jonka tuhoiset paikalliset vaikutukset ulottuvat jopa 50 kilometrin (31 mailin) päähän törmäyspaikasta.

Törmäyspaikkojen osalta asteroidin mahdollinen riskikäytävä ulottuu Tyyneltämereltä Etelä-Amerikkaan, Atlantin yli, Keski-Afrikan läpi ja Pohjois-Intiaan asti.

Vaikka törmäyksen mahdollisuus on edelleen suhteellisen pieni, suoran törmäyksen mahdollisuus Maahan riittää kiinnittämään avaruusjärjestöjen huomion maailmanlaajuisesti.

Mitä tämä tarkoittaa tulevaisuuden kannalta?

Tällä hetkellä tutkijat seuraavat tarkasti asteroidin kiertorataa ja jatkavat laskelmiensa tarkentamista. Asteroidi lähestyy Maata seuraavan kerran joulukuussa 2028, mutta huhtikuuhun 2025 mennessä se on liian himmeä havaittavaksi nykyisillä teleskoopeilla, mikä saattaa va-

ikeuttaa tulevaa seurantaa.

Vaikka vaikutusten mahdollisuus vuonna 2032 on edelleen pieni, asiantuntijat varoittavat, että tarvitaan lisätutkimuksia riskien ymmärtämiseksi täysin. Asteroidin koko on verrattavissa siihen, joka aiheutti vuoden 1908 Tunguska-tapahtuman, joka tasoitti tuhansia neliökilometrejä metsää Siperiassa korostaen tällaisen kohteen aiheuttamaa merkittävää vaaraa.

Vaikka NASA ja Euroopan avaruusjärjestö ovat molemmat antaneet tiedotteita, törmäysriski on edelleen jatkuvan tutkimuksen aihe, ja tiedeyhteisö seuraa edelleen tiiviisti vuoden 2024 YR4:n polkua. Toistaiseksi paras neuvo pysyy: pysy ajan tasalla, koska tämä on yksi niistä kosmisista tapahtumista, joiden toivomme koskaan tapahtuvan.

Tekstin lähde: Wikipedia, Creative Commons Nimeä-Jaa samoin 4.0 Kansainvälinen-lisenssi

ARKKITEHTUURI

Museoviraston valmistelema maailmanperintökohde-esitys Aaltojen arkkitehtuurista

Seinäjoen Lakeuden Risti

Unescon maailmanperintöluetteloon saattaa pian tulla uusi suomalainen lisäys, kun Museoviraston valmistelema Aalto Works -esitys toimitetaan helmikuun 2025 alkuun mennessä Unescolle.

Päätöstä Alvar ja Aino Aallon suunnitteleman 13 rakennuksen ja alueen sarjan hyväksymisestä odotetaan vuonna 2026. Jos esitys hyväksytään, se nostaa suomalaisen arkkitehtuurin maailmanperinnön valokeilaan ja korostaa Aaltojen merkitystä niin modernismin edelläkävijinä kuin pohjoismaisen hyvinvointiyhteiskunnan rakentajina.

Aaltojen perintö maailman näyttämölle

Aalto Works -esityksessä korostetaan Aaltojen arkkitehtuurin kansainvälistä merkitystä sekä sitä, miten heidän työnsä on ollut keskeisessä roolissa Suomen kehittyessä moderniksi hyvinvointivaltioksi. Kohteisiin kuuluu 13 ikonista rakennusta ja aluetta, kuten Paimion parantola, Finlandia-talo, Seinäjoen Aalto-keskus, Säynätsalon kunnantalo ja Villa Mairea. Jokainen kohde edustaa arkkitehtuurin ja yhteiskunnan vuorovaikutusta – oli kyse sitten potilaan elämänlaadun parantamisesta, kulttuurin edistämisestä tai demokraattisen arjen tukemisesta.

Museoviraston pääjohtaja Tiina Merisalo korostaa valmistelutyön arvoa:

”Jo pelkkä esityksen valmistelu

on vahvistanut modernin arkkitehtuurin vaalimista Suomessa ja syventänyt ymmärrystä Aaltojen merkityksestä myös kansainvälisesti.”

Pitkä valmisteluprosessi

Aalto Works -esityksen taustalla on vuosien työ. Se sai alkunsa kansallisen maailmanperintöaieluettelon päivityksestä vuosina 2018–2019, ja varsinainen valmistelu alkoi vuonna 2022. Prosessi on vaatinut laajaa yhteistyötä kohteiden omistajien, kaupunkien ja asiantuntijatahojen, kuten Alvar Aalto -säätiön ja ICOMOS:n, kanssa. Esitys ulottuu seitsemän maakunnan ja kaupungin alueelle, mikä tekee siitä yhden Suomen laajimmista maailmanperintöhankkeista.

Kyseessä ei ole ensimmäinen

yritys saada Aaltojen arkkitehtuuria maailmanperintöluetteloon. Jo vuonna 1986 Sunilan tehdas ja asuinalue Kotkassa sekä Villa Mairea nostettiin esille potentiaalisina kohteina. Myöhemmin vuonna 2004 Paimion parantola pääsi mukaan kansalliseen aieluetteluun, mutta hanke keskeytyi ennen Unesco-käsittelyä. Nyt, lähes 40 vuoden jälkeen, Aaltojen arkkitehtuuri saa uuden mahdollisuuden, mutta tällä kertaa sarjaesityksen muodossa.

Kohteet kertovat tarinan

Esityksen 13 kohdetta kertovat yhdessä tarinan Aaltojen arkkitehtuurin laaja-alaisesta vaikutuksesta:

- Paimion parantola: Malliesimerkki siitä, miten arkkitehtuuri tukee lääketieteellistä hoitoa ja potilaan hyvinvointia.
- Seinäjoen Aalto-keskus ja Säynätsalon kunnantalo: Demokratian arjen ja kuntalaisten tarpeiden symbolit.
- Finlandia-talo: Maailmanpolitiikan ja kulttuurin kohtaupaikka.
- Kulttuuritalo Helsingissä: Työväenkaupunginosan keskus, joka yhdistää fyysisen ja henkisen kulttuurin.
- Villa Mairea Porissa: Kodin ja arkkitehtuurin saumaton harmonia.

Mukana ovat myös Aaltojen oma koti ja ateljee Helsingissä, joissa moderni asuminen ja luova työ yhdistyvät, sekä Muuratsalon koetalo, joka ilmentää luonnon ja arkkitehtuurin vuoropuhelua.

Matka maailmanperinnöksi

Suomessa on tällä hetkellä seitsemän maailmanperintökohdetta, joista viimeisin lisäys, Sammallahdenmäki, hyväksyttiin vuonna 1999. Aaltojen arkkitehtuurin hyväksyminen lisäisi Suomen maailmanperintöluetteloon kahdeksannen koh-

Säynätsalon kunnantalo

Finlandiatalo

teen ja nostaisi modernin arkkitehtuurin uudella tavalla osaksi kansainvälistä kulttuuriperintöä. Päätös Unescon komitealta vuonna 2026 on odotettu hetki suomalaiselle arkkitehtuurille ja kulttuurille.

Aaltojen suunnittelemat rakennukset eivät ole vain arkkitehtonisia mestariteoksia – ne kertovat myös tarinan ajastaan,

yhteiskunnasta ja arkkitehtuurin roolista ihmisten hyvinvoinnin tukemisessa. Maailmanperintöluetteloon pääsy avaisi ovia paitsi Aaltojen perinnön laajemmalle tuntemukselle myös Suomen modernin arkkitehtuurin kansainväliselle arvostukselle.

(Lähde: STTinfo/Museovirasto)

TERVEYS

Jos olet yli 70-vuotias, nämä lääkkeet voivat vaikuttaa muistiisi

Iän myötä kehomme tulee herkemäksi lääkkeiden vaikutuksille. Yli 70-vuotiaille tietyt yleisesti määrätyt lääkkeet voivat lisätä muistin menettämisen tai kognitiivisen heikkenemisen riskiä, mukaan lukien Alzheimerin tauti. Näiden lääkkeiden ja niiden mahdollisten sivuvaikutusten ymmärtäminen on ratkaisevan tärkeää kognitiivisen terveyden ylläpitämiseksi myöhemmin vuosina.

Kuinka lääkkeet vaikuttavat muistiin

Aivojen monimutkainen kemia on herkkä häiriöille, erityisesti

vanhemmilla aikuisilla. Monet lääkkeet voivat häiritä välittäjäaineiden toimintaa, vähentää hapen saantia aivoihin tai aiheuttaa sivuvaikutuksia, kuten sekavuutta tai uneliaisuutta. Kun nämä tekijät jatkuvat, ne voivat aiheuttaa muistiongelmia ja joissakin tapauksissa lisätä hermoston rappeutumissairauksien riskiä.

Muistin menettämiseen ja kognitiiviseen heikkenemiseen liittyvät lääkkeet

Tässä on joitain lääkeluokkia, jotka voivat vaikuttaa muistiin vanhemmilla aikuisilla:

1. Antikolinergiset aineet

Antikolinergiset lääkkeet estävät asetyylikoliinia, muistin ja oppimisen kannalta kriittistä välittäjäainetta. Vanhemmat aikuiset ovat erityisen herkkiä näiden lääkkeiden kognitiivisille vaikutuksille.

Esimerkkejä:

Difenhydramiini (löytyy reseptivapaista unilääkkeistä ja allergialääkkeistä)

Oksibutyryni (käytetään yliaktiivisen virtsarakon hoitoon)

Amitriptyliini (masennuslääke)

Riskit: Krooninen käyttö on yhdistetty kohonneeseen Alz-

heimerin taudin riskiin.

2. Bentsodiatsepiinit

Bentsodiatsepiineja määrätään usein ahdistukseen, unettomuuteen tai lihasten rentoutumiseen, mutta ne voivat vaikuttaa merkittävästi kognitiiviseen toimintaan.

Esimerkkejä:

Diatsepaami (Diapam)

Loratsepaami (Temesta)

Alpratsolaami (Xanor)

Riskit: Nämä lääkkeet voivat aiheuttaa uneliaisuutta, sekavuutta ja muistin heikkenemistä.

Pitkäaikaiseen käyttöön liittyy suurempi dementian riski. Ja uneliaisuus voi lisätä onnettomuusriskiä. Jos kaadut yöllä kotonasi, voit saada lonkkamurtuman ja olla pyörätuolissa useita viikkoja tai kuukausia.

Joten jos olet vanha, älä käytä näitä lääkkeitä ainakaan pidempään, jos mahdollista.

3. Statiinit

Statiineja käytetään laajalti alentamaan kolesterolia, mikä on ratkaisevan tärkeää sydän- ja verisuoniterveydelle. Jotkut tutkimukset viittaavat kuitenkin mahdolliseen yhteyden muistiongelmien tietyillä henkilöillä.

Esimerkkejä:

Atorvastatiini (Lipitor)

Simvastatiini (Zocor)

Riskit: Vaikka ei ole kiistatonta todistettu, jotkut potilaat raportoivat muistisumusta, erityisesti suuria annoksia käytettäessä. Ei ole tieteellistä näyttöä siitä, että statiinit voisivat aiheuttaa dementiaa, vain anekdotteja. Väite statiinien vaikuttamisesta muistiin sai kannatusta vuonna 2008, kun New York-Presbyterian Hospitalin silloinen lääketieteen varapuheenjohtaja Orli Etingin kertoi yhdysvaltalaiselle sanomalehdelle, että myös Suomessa yleisesti käytetty atorvastatiini "tekee naisista tyhmiä".

Ei todellakaan todisteita, joten

älä lopeta statiinilääkitystäsi tämän anekdotin takia,

4. Masennuslääkkeet

Tietyntyyppisillä masennuslääkkeillä, erityisesti trisyklisillä masennuslääkkeillä, voi olla antikolinergisiä ominaisuuksia, jotka heikentävät muistia.

Esimerkkejä:

Nortriptyliini

Imipramiini

Riskit: Kognitiiviset vaikutukset voivat olla lieviä, mutta ne voivat pahentua pitkäaikaisessa käytössä.

5. Opioidit

Kivun lievitykseen määrättyillä opioideilla voi olla rauhoittavia vaikutuksia, jotka heikentävät lyhytaikaista muistia ja kognitiivista selkeyttä.

Esimerkkejä:

Oksikodoni (OxyContin)

Morfiini

fentanyyli

Riskit: Pitkäaikainen tai suuriannoksinen käyttö voi pahentaa muistiongelmia ja lisätä deliriumin riskiä.

6. Antihistamiinit

Ensimmäisen sukupolven antihistamiinit, joita esiintyy yleisesti allergialääkkeissä, voivat ylittää veri-aivoesteen ja vaikuttaa kognitiiviseen toimintaan.

Esimerkkejä:

Kloorifeniramiini

Difenhydramiini (benadryyli)

Riskit: Pitkäaikainen käyttö voi aiheuttaa muistin hämmennystä ja hämmennystä erityisesti vanhemmilla aikuisilla.

7. Nukahtamisaineet ja lihasrelaksantit

Nukahtamiseen tai lihasten rentoutumiseen käytetyillä lääkkeillä on usein rauhoittavia ominaisuuksia, jotka voivat heikentää muistia ja tarkkaavaisuutta.

Esimerkkejä:

Zolpideemi (Ambien)

Syklobentsapriini (Flexeril)

Riskit: Jatkuva käyttö voi lisätä kognitiivisen heikkenemisen

riskiä.

Mitä voit tehdä?

1. Tarkista lääkkeesi

Jos sinä tai läheisesi on yli 70-vuotias, tarkista säännöllisesti kaikki lääkkeet terveydenhuollon tarjoajan kanssa. Kysy, voidaanko lääkkeitä korvata turvallisemmilla vaihtoehdoilla tai voidaanko annosta säätää.

2. Ole tietoinen polyfarmaasiasta Useiden lääkkeiden käyttö lisää lääkkeiden yhteisvaikutusten ja sivuvaikutusten riskiä. Hoitojen yhdistäminen tai tarpeettomien lääkkeiden poistaminen voi vähentää näitä riskejä.

3. Ota käyttöön ei-lääkestrategiat

Joissakin tapauksissa elämäntapamuutokset voivat vähentää muistia heikentävien lääkkeiden tarvetta:

Harjoittele hyvää unihygieniaa sen sijaan, että luottaisit unilääkeisiin.

Hallitse ahdistusta tai masennusta neuvonnan tai mindfulness-käytäntöjen avulla.

Käsittele kipua fysioterapialla tai akupunktiolla.

4. Pysy fyysisesti ja henkisesti aktiivisena

Säännöllinen liikunta, terveellinen ruokavalio ja kognitiiviset toiminnot (kuten palapelit tai lukeminen) voivat auttaa lieventämään lääkkeiden kognitiivisia vaikutuksia.

Vaikka monet lääkkeet voivat tukea terveyttä ja hyvinvointia, jotkut sisältävät riskejä muistille ja kognitiivisille toiminnoille, erityisesti vanhemmilla aikuisilla. Ymmärtämällä nämä riskit, keskustelemalla huolenaiheista terveydenhuollon tarjoajien kanssa ja tutkimalla vaihtoehtoisia hoitomuotoja on mahdollista minimoida vaikutus muistiin ja säilyttää terävä mieli pitkälle kultaisille vuosille.

TERVEYS

Kahdeksan hyvää tapaa pitää aivosi nuorina

Ikääntyminen on luonnollinen prosessi, mutta päivittäin tekemämme valinnat voivat vaikuttaa merkittävästi kehomme ja mieleemme ikääntymiseen. Aivomme, kaikkien kehon toimintojen ja ajatusten ohjauskeskus, ovat erityisen herkkiä ikääntymiselle. Onneksi tutkimukset ovat osoittaneet, että tietyt terveelliset elämäntavat voivat hidastaa aivojen ikääntymistä ja vähentää muistiin liittyvien sairauksien, kuten demencian, riskiä. Nämä tavat, jotka johtuvat American Heart Associationin "Life's Essential 8"-ohjeista, edistävät paitsi sydämen terveyttä myös aivojen elinvoimaa.

Marylandin yliopiston tutkijoiden tekemä uusi tutkimus korostaa näiden tapojen merkitystä. Analysoimalla lähes 19 000 40–69-vuotiaan osallistujan elämäntapoja ja MRI-skannauksia tutkimuksessa havaittiin, että näitä tapoja noudattavilla henkilöillä oli aivot, jotka näyttivät nuoremmilta kuin heidän kromologinen ikänsä. Jokainen 10 pisteen lisäys heidän elämäntapapisteissään vastasi aivoja, jotka olivat keskimäärin 113 päivää nuorempia valkean aineen suhteen. Valkea aine, joka kuljettaa viestejä aivoissa,

on välttämätöntä tehokkaalle tiedonkäsittelylle ja kutistuu ikääntyessämme.

Tutkitaan näitä kahdeksaa tärkeää tapaa, jotka voivat pitää aivosi nuorekkaina ja joustavina.

1. Syö terveellistä ruokavaliota

Ravitseva ruokavalio on terveen kehon ja mielen kulmakivi. Keskity elintarvikkeisiin, joissa on runsaasti ravintoaineita, kuten:

Hedelmät ja vihannekset: Tarjoaa välttämättömiä vitamiineja, antioksidantteja ja kuituja.

Täysjyvävilja: Tukee kestäväää energiaa ja kognitiivista terveyttä.

Ja 1. tammikuuta on hyvä päivä parantaa tapoja.

Palkokasvit ja pavut: Erinomaiset kasvipohjaisten proteiinien ja kuitujen lähteet.

Pähkinät ja siemenet: Runsaasti terveellisiä rasvoja ja aivoja vahvistavia ravintoaineita, kuten omega-3.

Vähärasvaiset proteiinit: Sisällytä siipikarjan, kalan ja kasvipohjaiset vaihtoehdot aivotuettavan tukemiseksi. Vältä jalostettuja ruokia, sokerisia välipaloja ja liikaa tyydyttyneitä rasvoja, jotka voivat vahingoittaa sekä sydämen että aivojen terveyttä.

2. Harrasta säännöllistä liikuntaa

Fyysinen aktiivisuus on tehokas työkalu aivojen terveydelle. Vähintään 150 minuuttia kohtuullista liikuntaa (esim. reipas kävely tai uinti) tai 75 minuuttia reipasta toimintaa (esim. juoksu) viikossa lisää verenkiertoa aivoihin ja edistää uusien hermoyhteyksien kasvua. Liikunta vähentää myös stressiä ja parantaa muistia ja mielialaa,

mikä on välttämätöntä kognitiiviselle hyvinvoinnille.

3. Vältä tupakkaa

Tupakointi ja e-savukkeiden käyttö vahingoittavat verisuonia, vähentävät hapen virtausta aivoihin ja nopeuttavat kognitiivista heikkenemistä. Tupakoinnin lopettaminen missä tahansa elämänvaiheessa voi johtaa merkittäviin parannuksiin aivojen terveydessä ja yleisessä elinajanodotteessa.

4. Aseta uni etusijalle

Uni on välttämätöntä aivojen korjaamiseksi ja muistin vahvistamiseksi. Tavoitteena on 7-9 tuntia laadukasta unta joka yö. Huono uni tai univaje voi johtaa ongelmiin, kuten muistin heikkenemiseen, mielialahäiriöihin ja lisääntyneeseen dementiaan riskiin. Johdonmukaisen unirutiinin luominen ja rentouttavan ympäristön luominen nukkumaan mennessä voi auttaa parantamaan unen laatua.

5. Säilytä terveellinen paino

Painoindeksi (BMI) pitäminen alle 25::ssä vähentää liikalihavuuteen liittyvien sairauksien, kuten diabeteksen ja korkean verenpaineen, riskiä, jotka voivat vahingoittaa aivoja. Terve paino tukee myös parempaa liikkuvuutta ja energiaa, mikä mahdollistaa aktiivisen elämäntavan, joka hyödyttää kognitiivisia toimintoja.

6. Hallitse kolesterolitasoja

Korkea "huonon" LDL-kolesterolin taso voi johtaa plakin kertymiseen valtimoihin, mikä rajoittaa verenkiertoa aivoihin. Säännölliset tarkastukset ja ruokavaliion muutokset - kuten tyydyttyneiden rasvojen vähentäminen ja kuitujen saannin lisääminen - voivat auttaa ylläpitämään terveellistä kolesterolitasoa ja suojelemaan aivojen terveyttä.

7. Hallitse verensokeritasoja

Kohennut verensokeritaso voi vahingoittaa verisuonia ja hermoja, mikä lisää diabeteksen ja kognitiivisen heikkenemisen kaltaisten sairauksien riskiä. Verensokerin seuraaminen ja tasapainoisen ruokavaliion nauttiminen matalan glykeemisen indeksin elintarvikkeilla voi auttaa ehkäisemään näitä ongelmia.

8. Seuraa verenpainetta

Korkea verenpaine, jota usein kutsutaan "hiljaiseksi tappajaksi", voi johtaa aivohalvauksiin ja muihin tiloihin, jotka vaikuttavat negatiivisesti aivojen toimintaan. Verenpaineen pitäminen alle 120/80 mmHg elämäntapamuutoksilla ja tarvittaessa lääkityksellä voi suojata aivojasi vaurioilta.

Miksi näillä tavoilla on merkitystä

Näiden kahdeksan tavan noudattaminen ei ainoastaan tue aivojen terveyttä, vaan edistää myös yleistä hyvinvointia. Hyvin syöminen, aktiivisena pysyminen ja tärkeimpien terveysmitareiden hallinnan kumulatiivinen vaikutus varmistaa, että aivot saavat ravintoaineita, happea ja stimulaatiota, joita ne tarvitsevat pysyäkseen terävinä.

Sisällyttämällä nämä tavat päivittäisiin rutiineihisi voit ryhtyä ennakoiviin toimiin suojellaksesi aivojasi ennenaikaiselta ikääntymiseltä ja muistiin liittyviltä sairauksilta. Aloita pienestä - keskity yhteen tai kahteen tapaan ja rakenna vähitellen siitä. Ajan myötä nämä muutokset voivat johtaa syväliisi hyötyihin, pitäen aivosi nuorekkaina ja mieleisi ketteränä pitkälle myöhempiin vuosiisi.

Aivosi ovat arvokkain voimavarasi. Vaali sitä huolellisesti, ja se palvelee sinua hyvin koko elämäsi ajan.

RUSSIAS WAR AGAINST UKRAINE

Volodymyr Zelenskyy Had a Meeting with U.S. Vice President in Munich

14 February 2025 - 20:27

In Munich, President of Ukraine Volodymyr Zelenskyy met with Vice President of the United States JD Vance. The delegation also included Secretary of State Marco Rubio and U.S. Special Envoy for Ukraine and Russia Keith Kellogg.

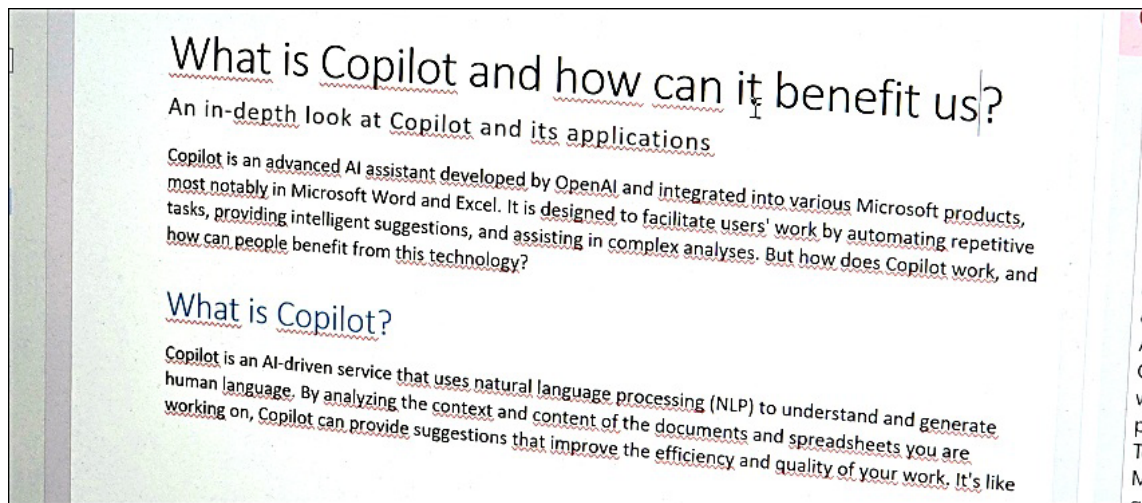

The teams of Ukraine and the United States agreed to continue their work on drafting the document on economic partnership between the two countries.

TEKOÄLY

Mikä on Copilot ja miten se voi hyödyttää meitä?

Kattava katsaus Copilotiin ja sen käyttötarkoituksiin

Copilot on OpenAI:n kehittämä edistynyt tekoäly-avustaja, joka on integroitu erityisesti Microsoftin tuotteisiin, kuten Microsoft Wordiin ja Exceliin. Sen tarkoituksena on helpottaa käyttäjien työtä automatisoimalla toistuvia tehtäviä, tarjoamalla älykkäitä ehdotuksia ja avustamalla monimutkaisessa analyysissä. Mutta miten Copilot toimii ja miten ihmiset voivat hyötyä tästä teknologiasta?

Mikä on Copilot?

Copilot on tekoälypohjainen palvelu, joka käyttää luonnollisen kielen käsittelyä (NLP) ymmärtääkseen ja tuottaakseen ihmisen kieltä. Analysoimalla asiakirjojen ja taulukkolaskentojen kontekstia ja sisältöä, Copilot voi tarjota ehdotuksia, jotka parantavat työn tehokkuutta ja laatua. Se on kuin kollega, joka voi auttaa kaikessa tekstin kirjoittamisesta ja muokkaamisesta tietojen luomiseen ja analysointiin.

Copilotin käyttökohteet

Copilotia voidaan käyttää monin eri tavoin työvirran ja tuot-

tavuuden parantamiseksi. Tässä muutamia esimerkkejä:

- **Tekstin muokkaus ja kirjoitusapu:** Microsoft Wordissa Copilot voi ehdottaa kieliopillisia ja tyylillisiä parannuksia, auttaa ideoiden hahmottelussa ja luoda sisältöä lyhyiden ohjeiden perusteella.
 - **Tietojen analysointi:** Microsoft Excelissä Copilot voi automatisoida laskelmia, luoda monimutkaisia kaavoja ja analysoida suuria tietomääriä löytääkseen kaavoja ja tarjotakseen merkityksellisiä suosituksia.
 - **Asiakirjojen tiivistäminen:** Copilot voi tiivistää pitkiä tekstejä ja asiakirjoja, mikä säästää aikaa ja helpottaa tärkeän tiedon nopeaa hahmottamista.
 - **Kokousmuistiot:** Copilot voi automaattisesti luoda kokousmuistiot ja toimintakohdat, varmistaen, että mikään tärkeä ei jää huomaamatta kokouksissa.
 - **Kielen kääntäminen:** Copilot voi auttaa tekstin kääntämisessä eri kielten välillä, helpottaen kansainvälistä viestintää ja yhteistyötä.
- Vertailu ChatGPT:hen
 OpenAI:n kehittämä ChatGPT on toinen edistynyt kielimalli, jota käytetään tekstin tuottamiseen ja käyttäjien kanssa keskusteluun. Mutta miten ChatGPT eroaa Copilotista?
- **Käyttötarkoitus:** Copilot on integroitu erityisiin sovelluksiin, kuten Wordiin ja Ex-

celiin, työvirran parantamiseksi, kun taas ChatGPT on yleisempi kielimalli, jota voidaan käyttää monenlaisiin tehtäviin, mukaan lukien keskustelu.

- **Integraatio:** Copilot on syvälle integroitu Microsoftin ekosysteemiin, tehden siitä tehokkaan avustajan toimistotöihin. Toisaalta ChatGPT voidaan integroida eri alustoihin ja sovelluksiin API:en kautta, mikä tekee siitä joustavamman.

- **Toiminnallisuus:** Molemmat mallit käyttävät NLP:ta ja koneoppimista tekstin tuottamiseen, mutta Copilot keskittyy enemmän tiettyjen toimistotehtävien avustamiseen, kun taas ChatGPT:llä on laajempi käyttösovellusten kirjo. Voiko Copilot piirtää kuvia ja kaavioita?

Tällä hetkellä Copilot keskittyy pääasiassa tekstiin ja tietoon liittyviin tehtäviin. Tämä tarkoittaa, että se ei voi suoraan luoda kuvia tai kaavioita. Se voi kuitenkin auttaa jäsentämään tietoja niin, että visuaalisten esitysten luominen Excelissä on helpompaa. Copilot voi ehdottaa, miten tietoja tulisi analysoida ja minkä tyyppinen kaavio olisi sopivin, mutta itse kaavion luominen jää käyttäjän tehtäväksi.

Tulevaisuudennäkymät ja potentiaali

Teknologia Copilotin takana kehittyä jatkuvasti, ja sillä on potentiaalia suorittaa tule-

vaisuudessa vielä enemmän tehtäviä. Jatkuvien tekoälyn ja koneoppimisen edistysaskeleiden myötä voimme odottaa Copilotin integroituvan entistä enemmän eri työvirtoihin ja pystyvän avustamaan entistä laajemman tehtäväjoukon kanssa. Copilot edustaa merkittävää askelta eteenpäin tekoälyn hyödyntämisessä tuottavuuden ja tehokkuuden parantamiseksi työpaikalla. Automatisoimalla rutiinitehtäviä ja tarjoamalla älykkäitä ehdotuksia Copilot voi vapauttaa aikaa ja resursseja, jolloin ihmiset voivat keskittyä luovempiin ja strategisempiin työn osa-alueisiin.

Yhteenvedonä voidaan todeta, että Copilot on tehokas työkalu, joka voi muuttaa tapaa, jolla työskentelemme. Integroimalla tekoälyä päivittäisiin työvirtoihimme voimme saavuttaa korkeamman tehokkuuden ja tuottavuuden tasoja samalla kun vähennämme rutiinitehtävien suorittamiseen tarvittavaa aikaa ja vaivaa.

* TEKÖÄLY

DeepSeek: Kiinan tekoälyvallankumous – kuka hyötyy siitä eniten?

Kun tekoäly (AI) kehittyi huimaa vauhtia, maailma on nähnyt joukon uusia tekniikoita, ja toimijat ympäri maailmaa kilpailevat eturintamassa. Näiden joukossa on DeepSeek – innovatiivinen tekoälyalusta, joka lanseerattiin äskettäin Kiinasta. Mikä tekee DeepSeekistä ainutlaatuisen ja miten se eroaa aiemmista tekoälymalleista?

Mikä on DeepSeek?

DeepSeek on edistyskellinen tekoälyalusta, joka on suunniteltu parantamaan koneoppimista, luonnollisen kielen ymmärtämistä ja kognitiivista tietojenkäsittelyä. Joidenkin alan huippu-tutkijoiden ja insinöörien luoma alusta pyrkii löytämään rajoja siitä, mikä on mahdollista tekoälyn kanssa tänään.

DeepSeek edellyttää käyttäjän tunnistamista, mutta sen käyttö on ilmaista.

Jotkut DeepSeekin näkyvimmistä ominaisuuksista ovat:

Parempi kielen ymmärtäminen: Alusta voi tulkita ihmiskieltä syvemmällä tasolla ja ymmärtää kontekstia, sävyä ja tarkoitusta. Tämä te-

kee vuorovaikutuksesta luonnollisemman.

Multimodaalinen ominaisuus: Se yhdistää saumattomasti tiedot tekstistä, kuvasta ja äänestä ja mahdollistaa kattavan analyysin.

Itseoppivat algoritmit: DeepSeekillä on kyky kehittyä itsestään uuden datan avulla, mikä minimoi jatkuvan ihmisen väliintulon tarpeen.

Nopea, reaaliaikainen käsittely: Tämä tekee alustasta erityisen houkuttelevana käyttötapauksissa, kuten asiakaspalvelussa ja reaaliaikaisessa analytiikassa.

Miten DeepSeek eroaa vanhemmista tekoälymalleista?

DeepSeek on merkittävä edistysaskel aiempiin tekoälyratkaisuihin verrattuna monessa suhteessa: Monimutkaisuus ja syvyys: Aiemmat tekoälymallit perustuivat usein ennalta määritettyihin algoritmeihin, eikä niissä ollut joustavuutta mukautua uuteen tietoon. DeepSeek käyttää syväoppimista tietojen analysointiin edistyneemmällä tavalla.

Multimodaalinen tietojen integrointi: Vanhemmat

mallit keskittyivät yksittäisiin tietotyyppihin (kuten tekstiin tai kuvaan), kun taas DeepSeek yhdistää useita tietotyyppiä, mikä tekee siitä hyödyllisen monissa muissa tilanteissa.

Helppokäyttöisyys: DeepSeek on suunniteltu loppukäyttäjää ajatellen, mikä tarkoittaa, että käyttöliittymät ovat muokattavissa ja räätälöitävissä erilaisiin tarpeisiin.

Etiikka ja läpinäkyvyys: Toisin kuin vanhemmat mallit, DeepSeek on rakennettu selkeällä kehityksellä oikeudenmukaisuudelle, vastuullisuudelle ja avoimuudelle.

Kuka voi hyötyä eniten DeepSeekistä?

DeepSeekillä on potentiaalia mullistaa useita toimialoja. Yritykset, jotka käsittelevät suuria tietomääriä, kuten terveydenhuollossa, rahoituksessa tai asiakaspalvelussa, voivat hyötyä suuresti sen kyvystä analysoida tietoja nopeasti ja tarkasti. Samalla se on työkalu, joka voi myös auttaa tutkijoita, päätöksentekijöitä ja jopa yksilöitä heidän päivittäisessä työssään - varsinkin kun on kyse

monimutkaisen tiedon ymmärtämisestä tai nopeiden päätösten tekemisestä.

Ymmärtääkö DeepSeek ruotsia ja suomea?

Yksi mielenkiintoinen alue, jolla DeepSeekiä testataan, on sen kielitaito. Alusta pystyy käsittelemään äänipohjaista vuorovaikutusta, mikä tarkoittaa, että käyttäjät voivat keskustella sen kanssa kuin ihminen. Mutta miten se toimii pohjoismaisilla kielillä?

Englanti: DeepSeek on edistynyt tässä jonkin verran. Käyttäjät ovat ilmoittaneet, että se toimii joskus hyvin englanniksi, vaikka tulokset voivat vaihdella kontekstin ja kyselyjen monimutkaisuuden mukaan.

Suomi: Suomen osalta vastaus on kuitenkin ollut heikompi. Monet käyttäjät ovat huomanneet, että tekoäly usein "hajoaa" kohdatessaan monimutkaisen suomen kielen, mikä johtaa sekaviin vastauksiin.

DeepSeekin menestys globaalissa tekoälyympäristössä johtuu sen jatkuvasta kyvystä oppia ja sopeutua eri kieliin ja

kulttuurikonteksteihin.

Ehkä jonain päivänä voimme keskustella vapaasti ruotsiksi ja suomeksi tällä tekniikalla - mutta toistaiseksi kehityspotentiaalia on.

Kehittyneiden oppimisteknologioiden, multimodaalisen integraation ja eettisten kehysten yhdistelmällä DeepSeek asettaa uuden standardin sille, mitä tekoäly voi saavuttaa. Yrityksille, tutkijoille ja innovaattoreille, jotka etsivät seuraavan sukupolven tekoälyratkaisuja, tämä on nimi, jota kannattaa pitää silmällä. Mutta se on myös muistutus siitä, kuinka pitkälle tekoälyllä on vielä matkaa - eikä vähiten omien pohjoismaisten kieltemme hallitsemisessa.

On myös mielenkiintoista, että DeepSeek on voitu toteuttaa pienin kustannuksin tässä yhteydessä. Kiinalaiset ovat taitavia!

Jotkut ovat huolissaan siitä, voidaanko DeepSeekin tietoja luovuttaa Kiinan viranomaisille, ja tästä näkökulmasta ChatGPT on turvallisempi käyttää ainakin toistaiseksi.

TEKOÄLY

Google-kääntäjä puhuu 110 kieltä, mukaan lukien saame! Mutta ei Närpiön murretta!

Saamen kieli ja useat venäjän vähemmistökielet kuuluvat Translaten kielivalikoimaan.

Google Translaten kielivalikoima on laajentunut merkittävästi 110 uudella kielellä. Tämä on suurin laajennus käännöstyökalun historiassa ja nostaa kielten kokonaismäärän 260: een. Uusien kielten joukossa on useita vähemmistökieliä, joista tärkein on saamen kielten lisääminen. Saamen kieliä puhuu Pohjoismaissa ja Venäjällä noin 40 000 ihmistä, ja ne ovat vaarassa kadota. Google-kääntäjän avulla saamenkieliset voivat helposti kääntää tekstiä muille kielille ja päinvastoin, mikä auttaa heitä kommunikoimaan laajemman yleisön kanssa ja säilyttämään kielensä.

Muita uusia kieliä ovat:

Vähemmistökielet Venäjällä: udmurti, sarjakuva, mariaani, karjala, mordvinilaiset kielet (Mordovia-ersa ja Mordovia-Moksha), chuvash ja baškiiri, tatari, avarian, jakut, burjaatti jne.

Muut kielet: hausa, joruba, igbo, amhara, oromo, somali, zululu, xhosa, shona, kymri, gaeli (irlanti ja skotlanti), korsika, havaiji, tahiti, maori jne.

On kuitenkin tärkeää huomata, että Närpiön murre ei tällä hetkellä ole Google-kääntäjän kieliluettelossa. Toivottavasti se lisätään tulevaisuudessa, jotta Närpiön murretta puhuvat ihmiset voivat hyötyä tästä tehokkaasta käännöstyökalusta.

Mitä tämä tarkoittaa sinulle?

Jos puhut yhtä 110 uudesta kielestä, voit nyt kääntää tekstiä muille 109 kielelle Google-kääntäjän avulla. Tästä voi olla hyötyä monissa eri tilanteissa, kuten:

Matkailu: Voit kääntää katukylttejä, ruokalistoja ja muuta tekstiä ulkomailta.

Työ: Voit kääntää asiakirjoja, sähköposteja ja muuta materiaalia eri kielten välillä.

Pidä yhteyttä ystäviin ja perheeseen: Voit kääntää keskusteluja ja viestejä eri kielten välillä.

Lisää parannuksia on tulossa

Uusien kielten lisäämisen lisäksi Google on myös parantanut olemassa olevien kieliparien käännösten tarkkuutta. Yhtiö käyttää uusia koneoppimismal-

leja ja -tekniikoita käännösten laadun parantamiseksi ja on saavuttanut merkittäviä parannuksia monissa kielipareissa.

Google-kääntäjä on tehokas työkalu, joka voi auttaa ihmisiä kommunikoimaan eri kielten välillä. Laajentaminen 110 uudella kielellä ja olemassa olevien kieliparien tarkkuuden parantaminen tekevät palvelusta entistä hyödyllisemmän ja tehokkaamman.

Tavoitteena on, että Google-kääntäjä pystyy puhumaan 1,000 kieltä kaikista maailmassamme puhutuista kielistä.

Låt oss testa detta: här är samma artikel på samiska:

Google Translate máhtta dál 110 ođđa giela, earret eará sámegiella! Muhto ii Närpes-suopman!

Sámegiella ja mánga ruošša veahádatgiela □ leat mielde viiddideamis Google Translate giellaválljen lea mealgat viiddiduvvon 110 ođđa gielain. Dát lea stuorámuš viiddideapmi jorgalanreaiddu historjás ja mielddisbukta ahte oppalaš gielat dál leat 260. Ođđa gielaide gaskkas leat mánga unnitlogugiela, main deháleamos lea sámegielaide lasi-

heapmi. Sámegielaide hállat sullii 40 000 olbmo Davviriikkain ja Ruoššas, ja dat leat vára vuolde jávkát. Google Translate bokte sáhttet sámegielaide álkut jorgalit teavstta eará gielaide ja nuppádassii, ja dat veahkeha sin gulahallat stuorát gehččiiguin ja seailluhit iežaset giela. Eará ođđa gielat leat: Unnitlohkogielat □Ruoššas: udmurta, komi, mari, kárlalaš, mordovalaš gielat □(mordovia-ersa ja mordovia-moksha), čuvagiella ja baškiirgiella, tatargiella, avaragiella, jakut, burjatgiella jna. Eará gielat: hausa-, yoruba-, igbo-, amhari-, oro-, somali-, zululu-, xhosa-, shona-, walisagiella, gálgiella (irlándalaš ja skohttalaš), korsikalaš, hawaiiagiella, tahitialaš, maorigiella jna. Muhto lea dehálaš fuomášuhttit, ahte närpes-suopman ii leat dán áigge mielde Google Translate giellalisttus. Sávvamis dat lasihuvvo boahttevuodas vai olbmot geat hállat närpesgiela sáhttet ávkástallat dán fámoláš jorgalanreaiddu. Maid dát mearkkaša dutnje? Jus hálat ovttá dain 110 ođđa gielain, de sáhtát dál geavahit Google Translate jorgalit teavstta daid eará 260 gillii. Dát sáhtta leat ávkin mángga sierra dilis, ovdamearkka dihte: Mátkkošteapmi: Sáhtát jorgalit geaidnogalbbaid, biebmolisttuid ja eará teavsttaid vieris riikkas. Bargu: Sáhtát jorgalit dokumeanttaid, e-poasttaid ja eará materiaelaide iešguđet gielaide gaskkas. Doala oktavuoda bearrašiiguin ja skihpáriiguin: Sáhtát jorgalit ságastallamiid ja dieđuide iešguđet gielaide gaskkas. Eanet buorideamit leat jođus Ođđa gielaide lasiheami lassin Google lea maiddá buoridan dálá giellapáraid jorgalusaid dárkilisvuoda. Fitnodat geavaha ođđa mášiidnaoahppanmálleid ja tekniikkaid buoridit jorgaleami kvalitehta ja lea oľahan mearkkašahtti buoridemiid mángga giellapárras. Google Translate lea fámoláš reaiddu mii sáhtta veahkehit olbmuid gulahallat iešguđet gielaide gaskkas. Go viiddidit 110 ođđa gielain ja buoridit dálá giellapáraid dárkilisvuoda, de šaddá balvalus ain eambo ávkkálaš ja effektiivá. Mihttomearri lea ahte Google translate máhtta 1000 giela buot gielain mat hállojuvvojit min máilmmis.

TEKOÄLY

AI-luodut podcastit: Uusi aikakausi audiosisällön parissa NotebookLM

20 jokapäiväistä lyhennettä, jotka sinun on tiedettävä (ja ehkä joitain, joita et tarvitsekaan!)

**Podcast in English:
Russian disinformation**
<https://vpress.ovh/podcasts.htm>

Digitaalisen median nopeasti kehittyvässä maailmassa tekoäly (AI) jatkaa rajojen venyttämistä ja muokkaa teollisuuksia sekä määrittelee luovia prosesseja uudelleen.

Yksi merkittävimmistä edistysaskeleista on Googlen NotebookLM, edistynyt kieliteknologia, jolla on potentiaalia mullistaa podcast-maailma. Sen kyky tuottaa laadukasta äänisisältöä, joka vastaa ihmisen tuottamaa, avaa uusia ja jännittäviä mahdollisuuksia tekoälyn ohjaamille tarinoille, koulutukselle ja viihteelle.

AI-luotujen podcastien nousu

Podcast-alan kasvaessa hurjaa vauhtia sisällöntuottajat ja mediayritykset etsivät jatkuvasti innovatiivisia työkaluja, joilla tehostaa tuotantoa ja vahvistaa luovuutta. NotebookLM,

joka sai alun perin huomiota kyvystään tuottaa korkealaatuisia tekstejä, on nyt ottanut askeleen äänisisällön pariin. Tämä urauurtava teknologia voi tuottaa podcasteja, joita on lähes mahdotonta erottaa ihmisten luomista, mikä avaa uusia mahdollisuuksia tulevaisuudelle.

NotebookLM tuottamien podcastien vetovoima perustuu useisiin ainutlaatuisiin ominaisuuksiin, jotka erottavat ne perinteisistä podcasteista:

Luonnollisen kuuloinen ääni: NotebookLM voi tuottaa äänisisältöä, joka jäljittelee ihmisen puheen luonnollista rytmiä ja sävyä. Tämä takaa kuuntelijalle sujuvan kokemuksen, jossa on vaikea havaita, että podcast on tekoälyn luoma.

Monipuoliset aiheet: Olipa kyse uutisista, ajankohtaisista tapahtumista tai kevyistä tarinoista, NotebookLM voi käsitellä monenlaisia aiheita. Sen joustavuus tekee siitä ihanteellisen työkalun sisällöntuottajille,

Lyhenteitä on nykyään kaikkialla. Tekstiviestien lyhenteistä tekniseen ammattikieleen, kätevästi 3-kirjaimiset yhdistelmät (ja joskus pidemmät) voivat olla hämmäntäviä, jos et ole tietoinen. Mutta älä pelkää, muut lyhenne seikkailijat! Tämä artikkeli antaa sinulle tietoa tulkita 20 yleisintä lyhennettä, joita kohtaat jokapäiväisessä elämässä.

LOL: Laughing Out Loud, Lot of Laugh, Äänekäs nauru (Tämä saattaa olla jo klassikko monille!)
BRB: Be Right Back (Täydellinen nopeaan wc-taukoon keskustelun aikana)
OMG: Oh My God (Ilmaisee yllättyneisyyttä tai voimakkaita tunteita)
IMHO: In My Humble Opinion, Nöyrän mielipiteeni mukaan (tapa aloittaa mielipiteesi kohteliaasti)
** ASAP:** Mahdollisimman pian (Tulen syyttämään jonkun alle... kiva)
FYI: For Your Information, Tiedoksi (heads-up jollekin)

ETA: Estimated Time of Arrival arvioitu saapumisaika (ilmoittaa, milloin odottaa jotakuta)
Vastauspyyntö: Vastaa (virallinen pyyntö vastauksesta kutsuun)
PDF: Portable Document Format, Siirrettävän asiakirjan muoto
JPG: Joint Photographic Experts Group (suositettu kuvatiedostomuoto)
GIF: Graphics Interchange Format (Toinen kuvamuoto, joka tunnetaan animaatioista)
TIFF: Tagged Image File Format (käytetään korkealaatuisille kuville)
WWW: World Wide Web (Internetin perusta, jonka tunnemme)
HTTP: Hypertext Transfer Protocol (kieli, jota verkkosivut käyttävät puhumiseen)
GPS: Global Positioning System (auttaa navigoimaan maailmassa)
Pankkiautomaatti: Pankkiautomaatti (ystävällinen paikallinen pankkiautomaatti)
DIY: Tee se itse (käteville ihmisille)
VIP: Erittäin tärkeä henkilö (joku, joka saa erityiskohtelua)
TBA: To Be Announced Ilmoitetaan myöhemmin (Pysy kuulolla saadaksesi lisätietoja)
TBD: Ole luja (selvitä minulle edelleen asioita)

Tämä on vain esimakua lyhenteiden maailmasta, mutta kun nämä 20 ovat vyön alla, olet hyvin matkalla tulkitsemaan jokapäiväistä kieltä satunnaisista teksteistä teknisiin asiakirjoihin. Joten seuraavan kerran, kun näet lyhenteen, joka saa sinut naarmuttamaan päätäsi, muista tämä luettelo ja jatka pikakirjoituksen viestinnän ihmeellisen maailmaan.

Waasan Päivälehti

Moderni sanomalehti, jonka ulkoasussa on piirteitä 1870-luvun lehdistöstä. Silloin sanomalehdissä oli vain 4-8 sivua. Paljon tekstiä, mutta ei kuvia ollenkaan, joten muutamassa sivussa on paljon luettavaa.

Lehti sisältää lainauksia vanhoista päivälehdistä, jotka on otettu Kansallisarkistosta (digi.kansalliskirjasto.fi). GPT3, Gemini, Aria ja Monica tekevät osan rutiininomaisesta toimitustyöstä, kuten käännöstyö, korrehtuurin luku ja lyhyen notisiien kirjoittaminen. Kaikki tekstit on tarkastettu toimittajilla ja toimitus vastaa tekstien sisällöstä.

Waasan Päivälehti on päivälehtityyppinen julkaisu, toistaiseksi se ilmestyy sunnuntaiaamuisin, mutta tavoitteenamme on että se jatkossa ilmestyy joka aamu.

Lehti on luettavissa verkossa ilmaiseksi.

Päätoimittaja on Hans Björknäs.

Lukijoiden kirjoitukset ovat tervetulleita!

Lehti on paikallisessa omistuksessa ja tulee sellaisenaan pysymään.

Toimitus: Waasan Päivälehti, Koulukatu 37 B 7, 65100 Vaasa, puhelin +358-40-5462455.

Helsingin toimitus: Waasan Päivälehti, Toinen linja 9 B 36, 00530 Helsinki. Puhelin +358-40-5462455. Ilmoitukset pyydetään lähettämään emaililla jpg-muodossa.

Email: waasanpaivalehti@gmail.com

He, jotka tietävät hiukan enemmän ovat he, jotka lukevat Waasan päivälehteä

Kärlsfestival denna vecka!

Republiken president Alexander Stubb i Vaasa 27.4.2024

Kalevaspeleinen i Vaasa 27-30.6.2024

Kremlin gör natt av sina motståndare - 1939 liksom nu

HERE WE ARE vpress.se/hi

KÖR-FESTIVALEN

Grunden för lycka och demokrati

Sinebrychhoff Konstmuseum

Kremlin gör natt av sina motståndare - 1939 liksom nu

HERE WE ARE vpress.se/hi

Puccinis "TOSCA" KOMMER TILL VASA I JANUARI

Fårnåja, en Pörtomdiktare

Kremlin gör natt av sina motståndare - 1939 liksom nu

HERE WE ARE vpress.se/hi

Sinebrychhoffin taidemuseo

Sinebrychhoffin konstmuseum

Sinebrychhoff Art Museum

Pörtom kyrka Pirttikylän kirkko The Church in Pörtom

Hylkeenynti Raippaluodossa 1895

Jussi Adler-Olsen

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE vpress.se/hi

KUORO-FESTIVAALI

Hylkeenynti Raippaluodossa 1895

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE vpress.se/hi

KUORO-FESTIVAALI

NAISTEN ÄÄNI-elämäntutkimus

Venäjän omittainen diplomaattinen kieli

HERE WE ARE vpress.se/hi

Mystical East in Tika-noja All EU-candidates

Mysterious green giants in the Laasi-palatsi square, Helsinki

HERE WE ARE vpress.se/hi

Cycling Week in Vaasa this week

Climate Change's Profound Impact on Finland

Kaleva Games in Vaasa 27-30.6

Jussi Adler-Olsen

The Kremlin mocks its opponents

HERE WE ARE vpress.se/hi

CHOIR FESTIVAL

A Free Place: The Hedrick of Happiness and Democracy

The Kremlin mocks its opponents

HERE WE ARE vpress.se/hi

Mystical East in Tika-noja All EU-candidates

Mysterious green giants in the Laasi-palatsi square, Helsinki

HERE WE ARE vpress.se/hi

Fero Järnefelt (1863-1937)

I K Inha (1865-1930) I Replot 1895 Raippaluodossa 1895

Hylkeenynti Raippaluodossa 1895

Jussi Adler-Olsen

Vaasan istutetaan 70 000 puita

HERE WE ARE vpress.se/hi

Finnland's president Alexander Stubb in Vaasa 27.4.2024

Jussi Adler-Olsen

A free for everyone in Vaasa

ROAD CHURCHES

HERE WE ARE vpress.se/hi

HELMIKUUN HOROSKOOPPI

Helmikuun hulvaton horoskooppi

□ Oinas (21.3.–19.4.) Energiaasi riittää vaikka hiihtolomakauden pelastamiseen, mutta muista: kaikki eivät arvosta yllätyshiihtoretkeä ilman suksia.

□ Härkä (20.4.–20.5.) Sinulla on vain yksi tavoite helmikuussa: pysyä mahdollisimman lähellä villasukkapinoja ja mahdollisimman kaukana lumilapiosta.

□ Kaksoset (21.5.–20.6.) Kommunikointisi on huipussaan! Harmi vain, että kaikki eivät ole valmiita vastaanottamaan 12 WhatsApp-ääniviestiä putkeen.

□ Rapu (21.6.–22.7.) Romantiikka leijuu ilmassa, tai sitten se on vain naapurin piparkakkutalon viimeiset höyryt. Joka tapauksessa, sydän lämpenee!

□ Leijona (23.7.–22.8.) Olet kuin talven aurinko – harvinaisen ja erittäin kirkas, kun päätät ilmestyä paikalle. Helmikuu on täydellinen aika säihkyä!

□ Neitsyt (23.8.–22.9.) Olet valmis järjestämään kaiken – myös naapurin eteisen. Muista, että kaikki eivät arvosta systemaattista uudelleenorganisointia yllättäen.

□ Vaaka (23.9.–22.10.) Tasarvoisuus on tärkeää, mutta helmikuussa joudut tekemään suuren päätöksen: kumpi saa viimeisen laskiaispulnan?

□ Skorpioni (23.10.–21.11.) Salaperäisyytesi vetää puoleensa, mutta yritä olla liian arvoituksellinen. ”Ehkä tullen, ehkä en” -tyyliset vastaukset voivat ärsyttää.

□ Jousimies (22.11.–21.12.) Seikkailunhalusi on

suuri, mutta helmikuussa on hyvä varmistaa, että jää ei ole liian ohut – sekä kirjaimellisesti että wkvuvainnollisesti.

□ Kauris (22.12.–19.1.) Työskentelet ahkerasti, mutta muista: laskiaispullaa ei voi syödä exceleillä. Ota tauko ja nauti elämästä – ja kermavaahdosta.

□ Vesimies (20.1.–18.2.) Helmikuu tuo sinulle kekseliäisyyttä, mutta kaikki eivät ehkä arvosta avantouinnan markkinointia ”rentouttavana” kokemuksena.

□ Kalat (19.2.–20.3.) Haaveilet jo kevästä, mutta todellisuus muistuttaa, että helmikuu tuo vielä yllättäviä lumisateita – ja ehkä myös yllättävän deittiehdotuksen!

UUTISIA 100 VUOTTA SITTEN

Sunnuntai, 16 helmikuuta, 1925

Tämä on fiktiivinen päivälehti, joka sisältää täysin autenttisia uutisia tasan 100 vuoden takaa ja jonka tarkoituksena on antaa lukijalle käsitys siitä, miltä arki tuolloin näytti.

Kommunistiset myyräjärjestelmät.

Syd-Österbotten Kristiinankaupunki 18. helmikuuta.

Kommunistiset myyräjärjestelmät.

Itäinen naapurimme on edelleen Suuri sfinksi, joka piilottaa salaperäisen olemassaolonsa taakse jatkuvan uhan mantereen rauhalle ja turvallisuudelle. Harvoin hallitus on ollut niin täydellinen puoluetta palveleva väline kuin tämä.

Kommunistinen Kolmas Internationaali on rajattomien mahdollisuuksien maan todellinen hallitsija. Tällä hetkellä, huolimatta yleisestä tylsyydestä ja väestön suurten joukkojen voimakkaasta vihasta bolshevismien hallitsijoiden vastaan, ei ole mitään mahdollisuutta uuteen järjestykseen edes idän rajalla. Bolshevismi on yhä korkealla paikalla hirmuvallan seurauksena, jota vastaan tsarismi

kutistuu kalpeaksi varjoksi. Kaikki ne, jotka ymmärtävät nykyisen järjestelmän mahdottomuuden ja haluavat liittää suuren bolshevikkiyhteiskunnan johonkin toiseen, inhimillisempään ja sivistyneempään alueeseen, poistetaan armotta, kuten Trotski, ja julma bolshevikkivaltakunta hallitsee varauksetta.

Tuki, johon tässä taistelussa Kremlin korkealla paikalla pysymisestä nojataan, on puna-armeija, josta pyritään huolehtimaan parhaalla mahdollisella tavalla ja joka on varustettu nykyaikaisimmilla puolustuskeinoilla. 81 a. Venäjän ilmavoimia on lisätty huomattavasti, ja myös laivastoa on uhattu jälleen tavalla, joka on herättänyt huomiota jopa Ruotsissa, jonka merivoimat ovat huomattavasti heikommät kuin venäläiset, joiden puolesta parhaillaan rakennetaan jälleen seitsemän uutta sukellusvenettä, samalla kun tilataan useita uusia erilaisia veneitä. Ja tämä laivasto aikoo ilmeisesti hyökätä, sillä itänaapurimme tällä hetkellä hallussaan oleva merkityksetön Suomenlahden kolkka vaatii Suo-

menlahden suojelua. Ei varmasti niin suuria puolustuslaitoksia.

Ja sotiva bolshevismi jatkaa uusien suunnitelmien luomista kaikkialla, missä olosuhteet ovat jollakin tavalla epänormaalit ja sairaat ja missä kalastus hämärillä vesillä on siten sopiva kannattavaksi. Saksassa Leipzigin suuri kommunistinen prosessi on paljastanut ne valtavat suunnitelmat, jotka saksalaiset kommunistit Moskovan voimakkaalla tuella ovat laatineet Saksan bolshevisoimiseksi.

Venäjän lähetystön kassa on siten ennennäkemättömällä tavalla ollut avoin Saksan bolshevikkien kapinalliselle toiminnalle. Ja Balkanilla Komintern harjoittaa mitä hirvittäväntä propagandaa uuden bolshevikkien vallankumouksellisen pesäkkeen luomiseksi. Turkin ja Kreikan välinen konflikti ja Bulgarian levottomuudet ovat antaneet sille tervetulleita syitä puuttua asiaan ja jakaa rahaa omiin tarkoituksiinsa. Zinovjevin viime kuussa lähettämä kirje kertoo meille, että yhdessä kuukaudessa 4 miljoonaa. Kultarup-

laa on käytetty yksinään agitaatioon Bulgariassa ja Kreikassa. Ja jopa Ranskassa bolshevismi pelaa salaista peliään. Siellä he ovat keskittäneet toimintansa pääasiassa Ranskan siirtomaihin Pohjois-Afrikassa, missä tarkoituksena olisi provosoida kapina, joka ulottuisi Ranskan lisäksi myös Espanjan alueelle, ja lisäksi he joutuisivat kosketuksiin Egyptin kommunistien kanssa, ehkä yhdessä panislamilaisen liikkeen kanssa saadakseen aikaan yleisiä levottomuuksia maailmassa. mikä olisi erittäin toivottavaa kommunistien suunnitelmien kannalta.

Myös Kaukoidässä bolshevismi harjoittaa itseparantavaa propagandaa, ja on outoa havaita, miten se kopioi tsarin valtakunnan menetelmiä propagandaansa. Kiinan sekavat sisäiset olosuhteet tarjoavat myös houkuttelevan työväenliikkeen bolshevismille, jotka eivät edes kaihda loihkia esiin keltaisen vaaran suurta haamua. Sitä, että Moskovan bolshevismien lipunkantajat näille laajasti suunnitelluille nuottaloimille ympäri maailmaa

ovat unohtaneet vähäiset suunnitelmansa, esimerkiksi Itämeren ja sen lahtien hallitsemiseksi, on varmasti pidettävä täysin uupuneena.

Työ idän laivaston parissa, laivaston uudistaminen, valankaappausyritys Virossa, vehkeilyt Latviassa ja Suomessa sekä hyökkäysmenetelmät Puolaa ja Romaniaa vastaan ovat vain eri lenkkejä bolshevikkien jättäjäismäisessä hyökkäysrintamassa, jonka bolshevismi kattaa koko maailman. Siksi on hyvin tärkeää nukkua rauhassa ja riisua aseista, kuten on tarkoitus tehdä länsinaapurissamme Ruotsissa ja Tanskassa, joissa punaväriset hallitukset ovat ruorissa.

HUUMORI SATA VUOTTA SITTEN

Myöhästymisen syy.

Opettaja: — Olet taasen myöhästynyt, Olli. Olli: — Kyllä, mutta isä tarvitsi minua kotona. Opettaja: — Mutta eikö isäsi olisi voinut käyttää ketään toista? Olli: — Ei, koska hän antoi minulle selkään

Viisas ilmoittaja.

Eränkävijä Pyssynen oli tuntemattomalla tavalla menettänyt koiransa. Hän pani lehtiin seuraavan ilmoituksen:

„Kadonnut ruskea lintukoira, joka kolmen päivän kuluttua alkaa osoittaa vesikauhun merkkejä.”

Hän sai koiransa takaisin seuraavana päivänä.

Eläintarha-sirkuksessa.

Eräs itseään vitsikkääksi kuvitteleva herra, gorillalle: — Luuletko tekin, herra gorilla, että kehitys on kulkenut teistä ylöspäin ihmiseen? Gorilla (jonka nahan sisässä asustaa sirkuksen telttamestari): — Ei, vaan teistä!

Halusi nähdä puheensa.

Muuan reportteri haastatteli erästä tunnettua vaitiomiestä. Keskustelun kuluessa valtiomies innostui ja hänen silmälasinsa putosivat aivan nenän päähän. — Anteeksi, sanoi reportteri, mutta silmälasinne ovat suunne kohdal-la. — Oikein, vastasi valtiomies, haluan vain nähdä, mitä minä puhun.

Nurkkalan radalla.

Matkustaja: — Minkä vuoksi juna kulkee niin hitaasti?

Konduktööri: — Ellei teitä haluta seurata mukana, niin lähtekää kävelemään.

Matkustaja: — Tekisin se kernaasti, mutta minua ei pääteasemalla odoteta, ennenkuin vasta junan tultua.

Ei lääkärin määräyksestä.

Liikemies Huiputniemi: — Miten kiusallista: nyt minun on viipymättä lähdeittävä ulkomaille.

Rva Huiputniemi: — Mutta eihän sinun ole pakko noudattaa lääkärin neuvoja.

Hra Huiputniemi: — Ei se ollut lääkäri, joka määräsi, vaan — asianaajani!

Selkärangan määritelmä.

Opettaja oli antanut oppilaiden tehtäväksi kirjoittaa määritelmän selkärangasta. Koulun neropatti kirjoitti näin:

~Selkäranka on pitkä kapea luu. Sen toisessa päässä istuu pääne ja toisessa istutte te itse.”

SÄÄ-PELI.

Herkkä nainen:

— Tunnen sen aina, kun sataa, jaloissani ja selässäni.

Herkkä herrasmies:

— Tunnen myös kaikki sään muutokset. Toissa yönä heräsin barometrin putoamiseen.

— Ne eivät ole mahdollisia!

— No, näethän, se putosi lattialle.

LESKI

Opettaja kysyi: — Voiko joku teistä selittää minulle, mitä ”leski” tarkoittaa.. - Leski, vastasi pieni Anna, on vaimo, joka asui miehensä kanssa niin kauan, että tämä kuoli.

UIMAKILPAILU.

Pikku Karl oli äitinsä kanssa uintikilpailussa. Nyt seuraa - sanoi äiti - 100 metrin rintauinti naisille.

Pikku Karl: - Äiti - onko käsien käyttö kiellettyä?

Viikon astronominen kuva:

Juno Sails by Ganymede.jpg

On June 7, 2021, the Juno spacecraft flew closer to Ganymede, Jupiter's largest moon, than any other flyby in more than two decades, offering dramatic glimpses of the icy orb. This image from JunoCam shows Ganymede's surface in remarkable detail, including craters, clearly distinct dark and bright terrain, and long structural features possibly linked to tectonic faults. The solar-powered spacecraft's encounter with the Jovian moon is expected to yield insights into its composition, ionosphere, magnetosphere, and ice shell while also providing measurements of the radiation environment that will benefit future missions to the Jovian system, which includes Jupiter and Jupiter's four largest moons—Io, Europa, Ganymede, and Callisto.

NASA/JPL-Caltech/Southwest Research Institute/Main Space Science Systems/Kevin M. Gill

Public domain

Ensi viikolla:

Waasan Päivälehti
WASA DAILY
Wasa Dagblad
Photo Supplement

LOCOMOBIL.

**1870-luvun koneet
Maskiner på 1870-talet
Machines in the 1870s**

Lukijoilta

erittäin mielellämme vastaan lukijoidemme kommentteja. Kommentteja, tarinoita, muistoja, keskustelua, uutisia kotoa. Tämä on luultavasti tämän paperin tärkein osa.

Mutta tilaa on rajoitetusti, joten kirjoita mahdollisimman lyhyesti! Joten lähetä viestit osoitteeseen: waasanpaivalehti@gmail.com

Ilmoita WP:ssä

Tässä historiallisessa ja hypermodernissa päivälehdessä ensimmäisten joukossa mainostamisella voi olla PR-arvoa.

waasanpaivalehti@gmail.com jpg-, tiff- tai png-muodossa. Mainokset pienennetään sitten 46 mm:n sarakkeen leveyteen. Ota yhteyttä:

waasanpaivalehti@gmail.com

Waasan Päivälehti
waasanpaivalehti@gmail.com